Poveşti nemuritoare
Coperta: CRINAIONESCU
EDITURA ION CREANGĂ S.A.
Poveşti nemuritoare, 33,1997

ISBN 973 – 25 – 0552 – 4
EDITURA ION CREANGĂ
Bucureşti
ROMÂNIA

Poveşti nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂBUCUREŞTI, 1997
POVEŞTI POPULARE ROMÂNEŞTI

Mugurel şi taurii năzdrăvani

A FOST ODATĂ ca niciodată, că dacă n-ar fi fost nu s-ar pomeni şi nu s-ar povesti. Undeva, sub poala unui munte păduros ca toţi munţii, se afla o casă făcută din bârne groase şi acoperită cu şiţă, în care trăiau un moş şi o babă. Toate ar fi fost bune şi la locul lor, dacă n-ar fi avut şi ei un necaz. Şi necazul ăsta era că nu aveau şi ei un copil care să le lumineze viaţa.

Într-o bună zi, moşul lasă coasa în iarbă şi îi zice babei că lui i s-a urât cu singurătatea şi pleacă în lume să găsească un copil pe care să-l ia de suflet.

Baba, de colo, că nu, unde să se ducă şi să o

lase pe ea pustie. Să mai aştepte un an şi, poate, poate o da norocul peste ei şi vor avea un copil. Moşul ce era să facă? S-a învoit, dar numai pentru un an. Vremea, ca vremea, n-a stat pe loc. Au trecut zilele, au trecut săptămânile, au trecut lunile şi iaca s-a împlinit anul. Bărbatul s-a ţinut de cuvânt şi de legământ şi într-o dimineaţă se scoală el mai devreme, îşi pregăteşte traista de drum şi, după ce îmbucă ceva, îşi ia ziua bună de la nevaste şi haida-hai peste munte, ca să se piardă în lume. Femeia a rămas necăjită, necăjită, cu năframa trasă pe ochi, în prag. L-a petrecut ea cu privirea cât l-a petrecut şi amărâtă că rămâne singură a oftat din rărunchi:

— Ei, Doamne, că rău se poartă norocul cu mine. Să rămân eu pustie aici, cu toate câte le am pe capul meu, cu grijile şi supărările!

Singură a vorbit, singură s-a ascultat, că de răspuns cine să-i răspundă ori să o mângâie cu o vorbă bună? N-avea cine. După o vreme şi-a tras însă pe seamă şi s-a apucat să deretice prin casă, să dea de mâncare la galiţe, să rupă găteje pentru foc. Mă rog, făcea ce făcea în fiecare zi ca să-i treacă vremea şi ofta. Şi să vezi minune! Unul dintre înţelepţii cei mulţi, care umblau prin lume, să vadă ce mai fac oamenii şi cum îşi petrec viaţa, aude ca o părere oftatul femeii. Se opreşte în loc, să asculte mai bine, să se dumirească de unde vine. Învăţăcelul care-l însoţea aude şi el oftatul şi înţelege despre ce-i vorba. Nu se poate răbda şi îl întreabă pe înţelept:

— Ei, mări, doamne, de ce o fi lumea rânduită cum îi rânduită? La unii binele şi mulţumirea cu

carul, iar la alţii nici drobul de sare?

— Hm! clatină din cap înţeleptul. Rânduiala îi aşa, pentru că ea nu poate fi altfel decât sunt oamenii.

— Ba eu zic că nu îi drept: unii să aibă multul şi alţii puţinul, lată amărâta aia de sub munte, mare lucru să aibă şi ea un moştenitor?

— Nu-i mare lucru, dar vorba e: o fi vrednică ea şi cu bărbatul ei să-l crească şi să – ţină pe lângă casă?

— Cum să nu fie, mărite? Dacă sunt harnici şi nu intră în bunul altuia, atâta lucru vor fi şi ei în stare pe lumea asta: să crească un copil! Uite că bărbatul şi-a luat lumea în cap şi a plecat să găsească un copil, iar femeia a rămas acasă şi nu mai încetează cu căinatul şi plânsul. Parcă jeleşte a mort.

— Vezi, vezi! Omul care-i cu tristeţea în suflet, cu greu se cade să crească un copil. Copiii trebuie să fie ca dimineaţa asta de primăvară, luminoşi, veseli. Dacă părinţii sunt mereu supăraţi, cum ar putea să aibă grijă de copil? îi grăi înţeleptul.

— Păi, când l-or avea, li se va însenina traiul şi atunci o să vedem cum va fi şi ce va fi. Eu cred că mulţumirea asta o să le umple viaţa şi se vor crede cei mai bogaţi oameni de pe lume, îi răspunse învăţăcelul.

— Dacă doresc ceva din tot sufletul, vor avea!

a zâmbit a râde înţeleptul.

Şi n-o să mă credeţi, dar chiar s-a împlinit acest gând. Cum? mă veţi întreba. Apoi iaca în ce fel.

Bărbatul femeii celei necăjite şi singuratice n-

a apucat să treacă muntele şi să se piardă în lume. Nu l-a trecut pentru că tot umblând el pe cărare în sus, a ostenit şi ca omul trudit s-a aşezat la umbra unui fag, să îmbuce ceva din traistă. După ce s-a ospătat, l-a pălit un somn greu, de ziceai că n-a dormit de cine ştie câte nopţi. Într-o vreme, când horăia ca omul fără griji, numai ce i se pare că cineva îi ţine hangul şi-l îngână. „Cine să fie?” se întreba el aşa între trezie şi somn. Când deschide ochii, ca să se dumirească mai bine, ce să vezi? în cărare, un dolofan de copil se trudea să se desfacă din scutece. De necaz ori de flămând ce era, plângea şi plângea, de ziceai că de atâta zbucium acu, acu i se va sparge pieptul.

Bărbatul ca bărbatul, face ochii mari, îşi dă dopul 1 pe ceafă, se miră şi zice:

— ia te uită, mă, unde mi-a răsărit norocul!

Unde nici cu gândul nu gândeam. Dacă-i aşa, ia hai să-l iau în braţe, să nu-mi scape!

Şi nu ziceţi că, de cum l-a luat în braţe, pruncul dintr-odată s-a ogoit2 şi n-a mai plâns. Ba chiar a început după o vreme să gângurească, înseninându-i bărbatului fruntea.

— Ei, fătul meu, da frumos mai poţi fi şi mult are să se bucure nevasta când o să te dau să te ţină în braţe.

Copilul, de bine ce-i era, iargângureşte.

— Ce, îţi place să fii legănat? îţi place, hai?

Cum să nu-i placă pruncului să fie legănat?

Îi plăcea şi se vedea cât de colo, după cum se lipea de pieptul bărbatului, că altcineva nu-l mai ţinuse în braţe şi nici de legănat nu-l mai legănase şi nici drăgăstos către el nu se uitase.

— Mă, îşi zice bărbatul, dar cum ne vom înfăţişa noi înaintea nevestei şi ce îi vom spune?

l-am adus fată ori băiat? ia să vedem. Phii, bată-te

1 Clop – pălărie (n. red.).

2 A (se) ogoi – a se linişti (n.red.).

să te bată de pezevenchi, că mare mândreţe de flăcău mai eşti! Aşa cum îmi doream şi eu şi nevasta. Acum, că eşti al nostru, hai să găsim pe cineva de naş, să-ţi pună şi ţie un nume, că altfel nu se poate. Eşti şi tu o fiinţă pe lume şi trebuie să porţi un nume. Sus în munte, mai zice omul, cam greu să întâlneşti pe cineva la vremea asta. Tot devale îi strânsura mai mare şi acolo o să-ţi găsesc eu naşul.

Şi a fost pe gândul lui. Pe drumul de întoarcere s-a întâlnit cu cei doi călători, care, aflând de dorinţa lui, pe dată s-au învoit.

— Pentru că-i dolofan şi cu ochii ca de mugur verde, Mugurel să-i fie numele, a zis bătrânul înţelept.

— Aşa să fie cum zici, întări şi cel mai tânăr şi numele să-i poarte noroc. Iar din partea noastră îi dăm în dar o viţică, să aibă şi el în ograda lui, când va fi mare, cu ce sejăuda.

Bărbatul Le-a mulţumit frumos celor doi călători, pentru facerea de bine, şi dus a fost. Dar, cum omului îi era să ajungă acasă cât mai degrabă, n-a mai ţinut seama la viţică, mai ales că de la o vreme şi copilul a început să plângă. Ca să-l ogoiască, ce şi-a zis omul? „Hai să leg funia viţicii de o tufă, ca să pot legăna copilul mai în voie!”

Zis şi făcut. Ei, şi pe când îl ogoia pe Mugurel, numai ce vede că viţica se smuceşte o dată mai tare şi rupe funia. Atât i-a fost de ajuns. Animalul a prins gustul ierbii şi oricât a alergat omul nostru după ea, n-a izbutit să o prindă. Şi uite aşa a scăpat viţica la lărgime şi s-a pierdut în cine ştie ce poiană. A oftat omul după frumuseţe de viţica, dar acum îi era şi de Mugurel. S-a întors la prunc şi minune mare. Pruncul nu mai plângea şi încerca şi el cu mânuţele să rupă o floare de păpădie. Văzând omul care-i vrerea copilului, l-a ajutat să cuprindă floarea. Mugurel, bucuros nevoie mare, pe loc a şi cuprins floarea cu mânuţele, a rupt-o şi repede a băgat-o în gură şi a molfăit-o. Până să apuce omul să i-o ia din gură, băiatul a şi înghiţit-o. Acum omul ce să-i mai facă? L-a luat în braţe pe copil şi haida-hai spre casă.

Cum mergea el pe cale, simte că pruncul e din ce în ce mai greu. Când băgă de seamă mai bine, ce să vadă? Pruncul crescuse ditamai băiatul.

„Ei, îşi zice omul, pesemne că aşa-i felul lui: creşte într-o zi cât creşte altul într-o săptămână. Sau poate floarea îi de vină? Mai ştii?”

Pe înserat ajunge el acasă cu băiatul, care de acum zicea „mamă” şi „tată”. A doua zi, ce să vezi? A început copilul să umble. A treia zi a început să lege vorbele bine între ele. Şi uite aşa, într-un an a ajuns să fie bun de învăţătură. N-a trecut multă vreme şi Mugurel s-a ridicat fecioraş de ajutor pe lângă casă. Pe orice punea mâna, îi mergea din plin. La lucru în câmp dacă lucra, avea spor cât zece. Mai ales la arat, la semănat şi la coasă îi plăcea lui să fie în frunte. Nu-i vorbă că şi

la scăldat şi la aprins focul în vatră se pricepea. Dar, cum zic, cel mai mult şi mai mult îi plăcea lui câmpul. Să vadă holda câtă *era*, mare, mică, fără buruiană, iar la prăşit, să nu mai vorbim. Al bătrân rămânea hăt în urmă, iar Mugurel ieşea cu postata în capăt cât ai fuma o ţigară. Avea spor la toate, numai la cules nu se lipea de el norocul. Ba venea o grindină şi bătea holda zdrumicându-i spicele, ba se pornea o vijelie ca aceea şi din clăile de fân, adunate cu trudă, peste un ceas nu mai rămânea niciuna în picioare.

Văzând cum se brodesc lucrurile, al bătrân şi femeia se tot minunau şi se cruceau. Azi aşa, mâine aşa, până într-o zi când a rămas şi feciorul pe gânduri ca şi părinţii lui. Măi ce să fie? se tot întreba voinicul nostru. S-a gândit el ce s-a gândit, dar răspuns singur nu şi-a aflat. Aşa se face că într-o seară, la cină, îşi ia inima în dinţi şi-l întreabă pe tătâne-său:

— Hai, tată, văd că aci pe lângă casă nu ieşim nicicum la capăt bun. Oare de ce?

— De ce, de nece, asta-i treaba. Pesemne că tu de mic ai fost menit să nu poţi duce la capăt bun lucrul început.

— Cum aşa?

— Eu ştiu? Nu ştiu! Că dacă aş şti, ţi-aş spune.

— Nu se poate să nu ştii! la adu-ţi mai bine aminte.

Al bătrân se gândeşte, oftează, clatină din cap, se uită la nevastă, parcă ar vrea, să afle dezlegarea de la ea şi într-o vreme parcă îşi aduce aminte.

— ia stai aşa! Să fie oare asta?

— Ce să fie?

— Păi uite cum a fost când ai fost tu mic. Naşii tăi ţi-au pus numele. Mugurel e un nume frumos ca o cântare. Am fost bucuros şi că ţi-au dat în dar o viţică frumoasă, Bumbuşca pe nume. Numai de un lucru nu am fost mulţumit. Funia cu care era legată viţica era subţire şi cam putredă. Asta cum zic nu mi-a plăcut, dar ce era să le spun? Puteam eu oare să zic: nu, nu iau viţica pentru că are funia putredă? Nu puteam, mai ales că ei mi-au dat-o după datină, spunându-mi: „Ăsta-i darul nostru pentru prunc. Să-i fie cu noroc şi să auzim numai de bine!”

— Şi unde-i viţica? Bumbuşca?

— Unde să fie? Eu ştiu? Năbădăioasă cum s-a dovedit a fi, a rupt funia, şi-a pus coada pe spinare şi dusă a fost.

— Ei, tată, tată, să ştii că ăsta a fost norocul meu şi mare păcat ţi-ai făcut că nu ai avut grijă de el. Acum eu ce mă fac, dacă mi-a fugit norocul?

— De, ştiu şi eu?

După un răspuns ca acesta, a zis ce avea de zis:

— Apoi, tată şi mamă, să ştii că eu nu mă las şi n-o să am stare până n-am să-mi aflu din nou norocul. Eu plec în lume după el, să-l găsesc.

— Măi băiete, măi, a început a se tângui maică-sa, potoleşte-te şi stai molcom, că viţica de atunci de când a fugit cine ştie pe unde i-au putrezit oasele. Crezi tu că pe lumea asta se află vreo năzdrăvană care să scape în munte şi să nu dea peste ea vreo haită de lupi?! Ori vreo boală de urs?! Nouă, câte vite le-am lăsat slobode, pe toate

ni Le-a prăpădit o ursoaică. De aceea nu avem coadă de vită în ogradă.

— Văd şi ştiu, dar de dus în lume tot mă duc, să-mi caut norocul pe care l-a scăpat tata din mână.

Zadarnice au fost oftaturile, zadarnice lacrimile ălor bătrâni. Mugurel al nostru n-a vrut să ştie de nimic. N-a avut stare până când, într-o dimineaţă, s-a plecat în faţa părinţilor să-i dea binecuvântarea, şi dus a fost.

Feciorul a apucat pe aceeaşi cărare pe care o apucase mai înainte vreme al bătrân. Şi a mers, şi a mers cale lungă să-i ajungă, zi de vară până-n seară, că povestea noastră lungă mai este.

Pe cale se minuna el de ce vedea: brazi înalţi şi fagi bătrâni, jivine de tot felul şi pe fiecare le întreba dacă n-au văzut, n-au cunoscut trecând pe acolo o viţică pe care o chema Bumbuşca. De întrebat întreba el, dar răspuns bun nu afla. Într-o vreme, când ajunge el înspre vârful muntelui, numai ce zăreşte în înaltul cerului cum se rotesc în zbor lin doi vulturi. „Ei, dacă nici de la ei n-am să aflu vreo îndreptare, îşi zise flăcăul, apoi slabă nădejde să-mi mai aflu eu norocul!”

Le face el semn, cu cuşma, vulturilor, să coboare din înalturi, îi şuieră, dar culturii nici gând să dea vreun semn de ascultare. Le mai face el semn încă o dată şi încă o dată, până când, în sfârşit, unul dintre vulturi îşi înclină aripile şi coboară ca o săgeată tocmai în faţa lui şi se aşază pe un stei1. Nici nu-şi strânge bine aripile, şi-i grăieşte:

— Hei, Mugurel, Mugurel, bine că ai venit pe

tărâmurile noastre, că de multă vreme de când te aşteptăm am ostenit tot zburând, să îţi păzim averea.

— Ce avere, vulture? Eu nu am avere! Eu îmi caut numai norocul pe care mi l-a scăpat tata când eram mic şi neştiutor.

— Că bine zici. Ăla chiar norocul tău a fost. Hai urcă în spinarea mea, să te ridic în înalturi, ca să-ţi poţi vedea norocul.

Zis şi făcut. Când s-a urcat în spinarea vulturului i-a fost cam teamă, că până atuncea Mugurel al nostru nu mai zburase. I s-a strâns lui cămaşa în spate când s-a dezlipit de pământ, dar când a ajuns sus, sus, aproape de nori, tare mult i-a mai plăcut, l-au plăcut apele ca nişte panglici

1 Stei – colţ de stâncă (n. red.).

de argint, munţii îmbrăcaţi în păduri, poienile şi păşunile pline de ciopoare de oi şi de ciurde de vite mari.

— Hei, Mugurel, drag domnuţul nostru, cum ţi se pare? l-a întrebat vulturul.

— Cum să mi se pară? Frumuseţe ca asta numai o dată în viaţă vezi.

— Asta aşa-i, şi-i bine. Ciopoarele de oi sunt ale ciobanilor care au răzbit de la câmpie până aicea sus în munte, iar ciurdele cele mari de vite sunt ale tale. Bumbuşca a fost o năzdrăvană. Din viţa ei se trage norocul tău. Acum ţine-te bine de aripile mele, că de urcat e mai uşor, dar de coborât e mai greu. Mi-e să nu aluneci din spinare, că tu eşti mai greu şi nu ai în ce te propti.

— Bine, bine! Acum să vedem cum ne-o fi norocul. Eu zic să te mai roteşti o dată peste

ciopoarele cele multe, să îmi bucur inima, că de jos nu ştiu dacă la voi putea cuprinde cu privirea.

S-a rotit din nou vulturul şi Mugurel s-a minunat şi s-a bucurat. Dar văzând el atâta strânsura, ce şi-a zis: „Măi, măi, pe pământul ăsta mare şi rotund nu cred să mai fie unul ca mine. Iată, sunt bogat, tânăr şi înconjurat de bine. Dar, ca să stăpâneşti atâtea avere singur, este peste putinţă”.

Simţindu-l îngândurat, vulturul a început pe dată a-i grăi:

— Nu-ţi face griji, Mugurel! Ajutoare se vor găsi, că spre omul tânăr, isteţ şi gospodar trag toţi năpăstuiţii lumii. Tu, deocamdată, trebuie să faci faţă singur. Acuma îţi zic din nou: ţine-te bine de mine, că ne apropiem de pământ.

Şi unde nu începe vulturul să se lase pe o parte şi pe alta şi să se apropie de pământ. A simţit că stăpânul său s-a cam înfricoşat şi a început să coboare lin până au ajuns pe pământ, drept în mijlocul unei ciurde mari şi frumoase. Văzându-i vitele cum se lasă drept între ele, numai ce au început să se încordeze, să scurme pământul cu copitele şi să boncăluiască, gata-gata să-i ia în coarne pe amândoi. Mugurel o cam băgase pe mânecă, dar repede şi-a tras pe seamă şi pe dată şi-a desfăşurat biciul de la brâu şi unde a început să-l rotească şi să plesnească din el, de ziceai că acu a pornit cu buhaiul prin sat la colindat. Vitele pe dată s-au oprit din năvală, apoi din ciurdă şi-au făcut loc în faţă doi tauri mari bălţaţi, cu coarne scurte şi poncişe. Au înaintat ei fără frică, şi-au clătinat capetele, apoi şi le-au lăsat până în

pământ, de parcă aşteptau o dezlegare să grăiască. Feciorul, ca să-i liniştească, i-a luat cu vorba:

— Hei, măi feţi logofeţi, dar mândri şi de nădejde vă mai arătaţi! Uite, cu aşa păzitori ai ciurdei ştiu că nici lupii, nici urşii nu au avut spor când v-au dat ocol şi, de bună seamă, că au plecat cum au venit, dacă nu chiar înfricoşaţi.

— Apoi, să ştii tu, stăpâne Mugurel, că-i chiar aşa cum ai grăit. Eu, Targhiole şi cu Zambole, aci de faţă, mult ţi-am mai dus dorul şi de multă vreme te aşteptăm să ne dezlegi de grijile noastre.

— Apoi, eu v-aş dezlega bucuros, dar alţii vrednici ca voi nu cred să găsesc. Dacă aţi făcut un bine până acum, faceţi-l şi de aci înainte, că în voi îmi pun nădejdea.

— Bucuroşi am face noi tot ce ne spui, dar de dezlegat de poruncile dintâi tot trebuie să ne dezlegi.

— Care porunci şi cine Le-a dat?

— Legământul şi poruncile sunt de la Bumbuşca, mama noastră. Ea, săraca, s-a prăpădit de mult şi ne-a legat cu limbă de moarte să avem grijă de norocul tău şi să îl păzim ca ochii din cap să nu se risipească. Şi, după cum vezi, nimic nu e clintit din ce-i al tău. Noi am încărunţit tot aşteptându-te.

— Asta aşa-i, văd şi eu şi mă plec în faţa voastră şi vă mulţămesc. De acuma, după cum vă daţi şi voi seama, nu mai sunt nici eu un copilandru şi mi-a venit şi mie vremea să mă însor, să pun temelie pentru cei care vor veni după mine.

— Drept grăieşti, nu-i vorbă! Dar cum facem?

— Cum să facem să fie bine? Eu zic cum a zis Bumbuşca, norocul meu: Să fiţi dezlegaţi de poruncile dintâi pe care vi Le-a dat ea. Grijile lăsaţi-le în seama mea, aşa cum se cuvine, ca stăpân. Vouă vă mulţămesc şi mă închin ca la nişte vrednici ce aţi fost şi mai sunteţi încă. Dar, roguvă să-mi fiţi voi sfetnici buni până am să deprind şi eu rosturile muntelui şi-ale turmelor.

— Ei, drag domnuţul nostru, că bine mai grăieşti! Se vede treaba că nu faci de pomană umbră pământului. Aşa să fie cum zici tu!

— Dacă-i aşa cum zic eu, mă bucur, dezlegaţi să fiţi încă o dată de poruncile dintâi. Dar acum ca sfetnici să ascultăm ce sfat îmi daţi?

— D-apoi, drag domnuţul nostru, eu, Targhiole, aş lice cum a zis Bumbuşca. Vom cârmi ciurdele spre câmpie, că aici în munte nu mai este iarbă de-ajuns. În cetatea împăratului o să schimbi şi tu ciurdele în taleri de aur, ca să te poţi mişca mai uşor şi să te însori şi să laşi urmaşi, aşa cum îi stă bine unui fecior vrednic ca tine.

— Ba eu zic, a grăit la rândul lui Zambole, că locuri goale sunt ele destule în munte, numai noi să fim vrednici să le găsim. Cât despre domnuţul nostru, mai poate el să aştepte, că doar nu au intrat zilele în sac; fetele de măritat, dacă au aşteptat până acuma, vor şti să mai aştepte o vreme.

Ascultându-i şi pe unul şi pe altul. Mugurel şia zis în sine: „Nu grăieşte rău niciunul dintre ei. Adevăr este şi în ce spune unul şi în ce spune celălalt. Numai că eu voi face după capul şi judecata mea”. Ridicându-şi el privirea către cei

doi sfetnici, le zise:

— Un grăunte de dreptate are fiecare şi vă mulţămesc de sfaturi. După judecata mea, ar fi mai bine să mânăm ciurdele spre iarbă grasă, în alt munte. Pe aici, de atâtea zăcători, iarba s-a bătătorit şi s-a împuţinat. Trebuie să îngrăşăm vitele şi abia apoi să coborâm la vale, la câmpie, să le vindem şi să le schimbăm în bani sunători.

Vremea de-abia se deschide spre vară şi ne-ar râde cei de la câmpie dacă ne-am înfăţişa aşa de timpuriu la târguri. Preţul bun se ia pe vacile cu lapte mult, pe viţeii graşi şi pe taurii înalţi şi laţi în spete. Dacă ne ducem cu nişte slăbături, n-am făcut nicio brânză.

— Bine şi înţelept grăieşti, Mugurel, i-a zis Zambole. Tu trebuie însă să ştii că noi te-am aşteptat aici şi nu în altă parte, pentru că aşa a fost porunca. De acuma mergem şi facem totul după voia ta, că tu eşti stăpânul şi bine ai grăit. Ai mintea luminată cum o au toţi înţelepţii şi ştii ce faci. Numai să nu uiţi să împlineşti porunca Bumbuştii, mama noastră, să te însori şi să ai urmaşi, că aşa îi stă bine unui voinic ca tine. Dacă vrei să ştii, noi ţi-am şi găsit mireasă.

— ia te uită, mă! Da grijulii şi grăbiţi mai sunteţi!

— D-apoi cum! Şi să ştii tu de la noi că-i vorba chiar de fata împăratului.

— Pfuuuii, s-a mirat Mugurel, da ştii că bateţi sus de tot! Numai că încuscrirea cu împăratul nu-i nici uşoară şi nici fără primejdie.

— Greutăţile şi primejdiile li-i lăsa tu în grija noastră, că de aceea suntem lângă tine. Numai ţie

să îţi placă fata!

— Asta se va vedea cum şi ce fel. Deocamdată, lăsaţi treburile în seama mea, că atâta minte voi fi având şi eu, să nu mă împiedic şi să mă înec ca ţiganul la mal.

Zicând acestea, Mugurel a făcut ce a făcut după capul lui. A dus ciurdele în alt munte, cu iarbă grasă, fiindu-i în treaba asta de mare ajutor vulturii care se roteau cât era ziua de mare, să vadă pe unde nu-s cuprinşi munţii de alte ciurde de vite ori de turme de oi. Şi uite aşa au hălăduit ei de primăvară până toamna, când a dat prima brumă şi a început codrul să se îngălbenească şi să-şi piardă frunza. Când a dat bruma, Targhiole şi Zamboie s-au înfăţişat lui Mugurel şi au hotărât ce şi cum să facă, pe unde să o apuce, ca să iasă la câmpie.

— Poruncile mele sunt să mânaţi voi vitele spre văile largi, unde vor găsi iarbă proaspătă şi apă, iar vulturii să o ia înainte şi să ne deschidă drumul. Ei ne vor da de ştire unde şi când e bine să facem popasurile, ca să ajungem cât mai degrabă în târgul împăratului.

Au mers cum a hotărât Mugurel, repede şi cu spor, fără să aibă vreo pierdere în drumul lung, până ce au început munţii să scadă în înălţimi şi pădurile să se rărească. De cum au ieşit la larg şi locurile au prins a avea altă înfăţişare, vulturul şi vultureasa au făcut semne să se oprească. Şi după ce au fâlfâit ei din aripi şi s-au încredinţat că nimic nu-i ştirbit din ce au avut în pază, s-au înfăţişat lui Mugurel şi i-au grăit:

— Drag domnuţul nostru, noi te-am slujit atâta

amar de ani şi iată că a venit vremea să ne despărţim. Nouă ne plac munţii cu steiurile lor golaşe, pădurile cu vietăţile lor, poienile în care în amurg vin căprioarele şi ciutele cu iezii lor. Aici în locurile acestea mai depărtate de lume, mai sălbatice şi ferite, îi ţara noastră şi puterea noastră. Mai la vale, peste dealuri şi câmpie, zburăm numai când suntem la mare nevoinţă. De aceea zicem să rămâi cu bine şi să umbli sănătos în drumurile tale printre oameni. Când ţi-o fi însă greu, să te gândeşti la noi, că noi pe dată ne vom înfăţişa şi ţi-om sta în ajutor.

— Eu vă mulţămesc frumos, vulture şi vultureasa, că de mare ajutor mi-aţi fost. De despărţit însă nu ne putem despărţi numai cu un mulţam. Cât am venit pe cale s-a desprins din ciurdele cele multe un botei1 în tancul unde ne-am întâlnit întâiaşi dată. Să fie al vostru ca simbrie, pentru slujba voastră, să aveţi şi voi cu ce vă creşte puii.

1 Botei – cârd de oi (n.red.).

— Bun om eşti, Mugurel, şi cu inima deschisă. Semnul nostru este pana asta mare şi frumoasă. Când vei fi la strâmtoare, scoate-o din şerpar, scutur-o bine şi arunc-o în sus. Din înalturi noi vom vedea-o şi vom şti ce avem de făcut.

Zicând acestea, vulturii şi-au luat zborul, s-au pierdut în înălţimi, iar Mugurel şi-a văzut de ale lui. După o noapte de odihnă, a luat-o iar haida-haida în jos spre câmpie. Nu după multă vreme, s-a simţit că nu mai are vestitori buni, că lipseau vulturii. Asta, pentru că a nimerit nu o dată în locuri strâmte şi rele, mocirloase, în care vitele se

înghesuiau zadarnic să treacă. Striga la ele Mugurel, pocnea din bici, îndemna, ajuta, năduşea ca omul ce avea grijă de averea lui. Când, în sfârşit, cu chiu cu vai a scăpat din încurcătură, i-au ieşit înainte Targhiole şi Zambole.

— Ei, cum îi drag domnuţul nostru?

— Cum să fie? Nu aţi văzut şi voi?!

— Ba am văzut, dar vorba ceea: Ce-i e scris omului în frunte i-e pus şi toate trebuie să le petreacă. Până acum a fost cum a fost, dar să vezi ce întâmpinări o să avem de acum înainte, la câmpie, la lărgime.

— Ei, o să fie cum o să fie, le vom petrece pe toate, numai în târgul împăratului să ajungem.

— De ajuns o să ajungem noi, nu-i vorbă.

Deocamdată tu fă bine şi ia din pământul ăsta negru şi unsuros şi pune într-o desagă cât îi putea, că bine o să-ţi mai prindă când o să fii la o strâmtoare.

Mugurel ce să facă? l-a ascultat, gândindu-se că vor fi ştiind ei mai bine ce prăpăstenii îl mai aşteaptă. Ele au venit mai repede decât se aştepta. Ciurdele, văzând atâta bogăţie de verdeaţă, au început să se împrăştie, să intre ba ici, ba colea, în semănăturile oamenilor. Pândarii atâta aşteptau ca să le vadă şi gata au şi sărit care mai de care cu gura pe stăpân, să plătească gloabă. Şi aşa, n-a fost aşezare prin care să treacă şi să nu plătească despăgubiri. Când au văzut Targhiole şi Zambole cum stau lucrurile, iar s-au înfăţişat stăpânului şi au ţinut sfat.

— Tu, drag domnuţul nostru, i-a zis Targhiole, nu mai fi mână spartă şi nu-ţi mai risipi averea

dând gloabă vite. Fii mai ţăpos şi târguieşte-te cu pândarii.

— M-aş târgui eu, cum să nu mă târguiesc, dar ăştia parcă-s surzi. N-ai cu cine te înţelege. Şi apoi şi oamenii sunt mai pizmaşi.

— Asta aşa-i, cum zici, vedem noi bine şi înţelegem, dar nici aşa.

— Bine, bine, dar cum să scap de necazuri?

— Cum, cum? Fă cum îi mai bine. Tocmeşte nişte ajutoare, iar tu treci în fruntea ciurdelor şi îndreaptă-le din drumul de ţară pe lunca râului. Pe acolo vom găsi iarbă bună, deasă şi înaltă, iar apă pentru adăpat câtă vrei.

Muncă uşoară pentru cel ce priveşte, dar grea pentru cel care o face. După muls, hai cu laptele la strecurat, la închegat, la făcutul caşului. Mă rog, treabă multă, multă, mai multă ca la oi. Să nu vorbim câtă bătaie de cap le dădeau tăuraşii. Buieci1 de atâta bine, au început să boncăluiască şi să se ia la bătaie, să se împungă. Sări şi desparte-i! Greu, greu, dar totul era în câştigul lui Mugurel. Gloaba nu o mai da în vite, dacă avea de dat gloabă. O da în caş, în urdă, dar cel mai adesea în lapte. Şi, unde mai pui că pe cât da mai mult, pe atâta îi rămânea şi lui mai mult.

Şi uite aşa, cătinel, cătinel, s-au apropiat de târgul împăratului. S-a simţit şi s-a văzut că-i aşa după forfota de pe drumuri. De dimineaţa până seara târziu hodorogeau căruţele şi carele ce se întorceau goale din târg, scârţâiau carele şi căruţele

1 Buiac – care trăieşte bine, răsfăţat (n. red.).

ce se îndreptau încărcate cu fel de fel de

bunătăţi spre târg. Cărăuşii îndemnau boii din juguri, pocnind amarnic din bicele lor lungi, iar căruţaşii, la rândul lor, şuierau hoţeşte către bidivii, încercând să-i dezmorţească şi să-i ţină în trap întins. Larmă multă, sfadă, sudălmi. Stăpânirea, ca să nu se iste încăierări şi să se ţină cât de cât rânduiala, a pus călărime înzăuată, pe cap cu coifuri strălucitoare şi chivere înalte, cu săbii lungi şi suliţe, să ţină seama. Unde se ivea vreo încurcătură, hop şi cătanele cu rânduiala. Şi dacă era vreunul mai tare de cap şi nu vrea să înţeleagă, numai ce mi-l luau la trei păzeşte până îl învăţau minte să se poarte ca oamenii.

Mugurel, ce să facă, unde să se aşeze cu ciurdele lui şi cu tot calabalâcul? Să dea buluc pe poarta cetăţii, nu-i venea la îndemână, neştiind care-i rânduiala. Să stea deoparte, iar nu-i convenea, că doar nu bătuse el atâta cale de florile mărului. Ca să nu greşească, s-a învârtit ce s-a învârtit, a întrebat în stânga, a întrebat în dreapta, până a aflat unde-i locul de mărturie, adică târgul de vite.

Locul era larg, cu pantă lină spre râu, numai bun de adăpat, dar şi de scăldat. Vitele, cum au simţit boare răcoroasă, cum au buit1 în apa limpede şi puţin adâncă de lângă mal. Nişte viţei proşti şi neînvăţaţi au înaintat mai mult decât se cuvenea şi i-a prins sforul apei şi hai cu ei la vale. Mugurel, văzând cum stă treaba, n-a mai aşteptat să sară ciurdarii în apă, a sărit el să scape viţeii din necaz. Şi ajungând el pe prund, să se odihnească, ce i se dezvăluie privirii? Un cârd de fete se alergau una pe alta, se jucau de-a

prinselea. De frumoase, ce să spun, frumoase toate, să le mănânci cu ochii şi alta nu. Dar dintre ele una pica de frumoasă ce era. Mugurel s-a uitat la ea, ca feciorul ce n-a mai văzut aşa frumuseţe la viaţa lui. Cum l-au văzut şi şi-au dat seama despre ce-i vorba, fetele au dat un chiot cum numai ele ştiu să dea când sunt speriate, într-o clipită n-au mai fost unde erau. Şi fugi, şi fugi, să le sară sufletul din loc şi alta nu. În învălmăşeală, unele s-au împiedicat şi au căzut, s-au ridicat şi cu chiote de spaimă fuga spre cetate. Numai codana cea frumoasă, la care îi rămăsese lui Mugurel inima, s-a oprit în loc, arătându-se mai bărbătoasă. Când a văzut că un

1 A bui – a da năvală (n. red.).

străin şi încă un ciurdar, cum i-a preţuit ea, Le-a stricat joaca, s-a mâniat şi, sumeţindu-se, a grăit:

— Mi-ai speriat tu prietenele, străine, dar să ştii că nici ţie n-o să-ţi meargă bine când ne vom mai întâlni.

— Ei, dacă-i aşa, nu-i rău, nu s-a lăsat nici Mugurel. Vom trăi şi vom vedea cum ne-o fi norocul.

Norocul a venit, cum să nu vina. La târg, vânzarea a mers repede şi bine, iar feciorul şi-a umplut pungile cu atâta bănet de aramă, de argint şi aur, că nu mai ştia ce să facă cu el. Văzându-şi stăpânul în încurcătură, Targhiole l-a sfătuit să pună banii în desagi şi să-i atârne pe greabănele lor, al lui Targhiole şi Zambole, şi aşa împovăraţi să se înfăţişeze în cetate, la curtea împăratului, şi să-i peţească fata de nevastă.

De zis uşor de zis, dar mai greu de făcut. Asta, pentru că după cum ştiricise Mugurel, fetei îi mersese buhul că-i o farmazoană care sucise capul la mulţi feciori de împăraţi şi pe niciunul nu l-a găsit vrednic. Ba, mai mult, se spunea în târg că până atunci toţi câţi au peţit-o au fost puşi la încercări care mai de care de neînchipuit şi greu de împlinit. Prinşi de vrăjile fetei, niciunul nu a scăpat cu viaţă. De mirare era faptul că pe măsură ce cădeau capetele peţitorilor, tot mai mulţi erau aceia care îşi încercau norocul, să-i vină de hac farmazoanei. Mugurel, care nu era nici el un fricos, ce şi-a zis: „la hai să-mi încerc şi eu norocul şi să le duc bătrânilor în bătătură noră mândră, frumoasă şi isteaţă!”

De aceea, într-o dimineaţă, s-a înfăţişat la curtea împăratului, aşa cum îi era portul: în picioare cu opinci noi, cu nojiţele frumos petrecute peste cioarecii albi de dimie subţire, încins peste cămaşa albă ca spuma laptelui cu un şerpar bătut în ţinte de argint şi de aur, iar în cap cu dop cum poartă mărginenii, tras puţin pe o sprânceană. Era în umbletul şi în toată înfăţişarea lui multă frumuseţe şi câţi l-au văzut au ştiut că feciorul nu-i un oarecine. A dat el bineţe în stânga şi în dreapta, de parcă era în satul lui, nu în cetatea împăratului.

Cel mai frumos a fost când s-a înfăţişat chiar înaintea împăratului şi a împărătesei. Oamenii erau la masă în pridvor, aşteptau să le aducă demâncarea. Mugurel s-a făcut a nu şti şi s-a închinat în faţa lor, făcând o plecăciune de zile mari. Curtenii, văzându-l în portul lui de ţară, cu

Targhiole şi Zambole după el, au clătinat din cap şi au început a râde în bărbi de îndrăzneala lui. Împăratul şi împărăteasa nu au râs. L-au cântărit din priviri şi Le-a plăcut înfăţişarea feciorului, portul lui. Acum, vorba să fie între noi, Mugurel era bine clădit, cu uitătura deschisă şi plăcut în toate mişcările lui şi nu i se încurca limba în gură. Mai întâi şi întâi Le-a urat voie bună şi poftă la masă.

— D-apoi poftim cu noi la masă.

— Mulţămescu-vă domniilor voastre, eu nu m-oi îndemna, că după câte văd mi-i tare soacra.

— Ei, cum aşa, eşti însurat?

— Ba cum să fiu! Da ştiţi domniile voastre, aşa vine vorba. Eu cu altă treabă am păşit pragul curţilor împărăteşti.

— S-auzim, s-auzim! s-a grăbit să dea semn împărăteasa.

— A mers vorba şi vestea că la curţile domniilor voastre a crescut o căprioară cu stea în frunte şi mulţi feciori şi mai aşa şi mai aşa au zis că-s vânători şi ar pofti să îi ia urma. Şi, din câte am aflat până acum, niciunul nu s-a arătat vrednic.

— Asta aşa-i, a întărit împăratul. Tu îi fi unul care vrei de bună seamă să-ţi încerci norocul?

— Încerc, cum să nu încerc. Vorba ceea: „Încercarea moarte n-are”.

— Ba uite că aici nu-i aşa. Dacă te vei dovedi nevrednic să o păzeşti, unde îţi stau picioarele, acolo îţi va sta şi capul.

— Numai să-mi spuneţi care sunt poruncile.

Şi, după rânduiala ce era la curte, împăratul a bătut de câteva ori din palme, poruncind să se

înfăţişeze „căprioara cea cu stea în frunte”, adică fata lor de măritat. Pe dată uşile cele mari împărăteşti s-au dat într-o parte şi printre şirurile de străjeri s-a arătat la vedere domniţa, însoţită de prietenele sale de la scaldă. De cum a văzut-o, lui Mugurel parcă îi luase cineva graiul. Nu se aştepta flăcăul nostru ca fata împăratului să fie cea la care îi rămăsese lui inima pe malul râului.

Văzându-l Targhiole că tace şi se lasă uimit, a scuturat o dată din coarne şi l-a atins uşurel, să-l dezmeticească. Mugurel şi-a tras pe seamă, s-a înclinat în faţa frumuseţii şi a grăit cu glasul pierit:

— Aşteptăm poruncile!

Frumuseţea de fată, cum a aflat de la împărat ce şi cum, s-a înclinat la rându-i şi parcă, parcă în uitătura ei se desluşea o bucurie nici rea, dar nici bună. Împăratul a simţit că ar fi ceva la mijloc, dar prea era flămând ca să mai stea el pe gânduri să ghicească ce-i în capul domniţei.

— Apoi, după cum văd, dragul meu, fata mea nu zice nici ba, nici da. Asta înseamnă că trebuie, aşa cum îi rânduiala, să împlineşti trei porunci. Dacă îi face faţă, a ta să fie de nevastă şi pe deasupra îţi vom da şi jumătate de împărăţie.

Prima poruncă era să o păzească pe domniţă când va dormi.

Îngândurat şi nu prea, Mugurel s-a pregătit de veghe. De cum a asfinţit soarele, a dat înconjur palatului în care dormea fata, a încercat să vadă dacă sunt încuiate uşile, s-a strecurat în fiecare odaie şi a încuiat ferestrele. Ca să fie mai sigur, s-a furişat în iatacul copilei, ascunzându-se după o

draperie groasă de la una din fereşti. Stă el ce stă acolo, vede când vine copila, o lasă să se aşeze în pat, trage cu urechea, să-şi dea seama dacă a adormit. În iatac nicio mişcare şi o linişte de puteai auzi până şi cum bat razele lunii în fereşti. Într-o vreme, colea, pe când îi somnul mai dulce şi mai greu, parcă, parcă prin aer a trecut o boare ca o părere şi s-a auzit un fâlfâit. Mugurel pe dată a fost în picioare. A prins un fir de lumină şi s-a uitat spre pat! în pat, nimeni. S-a uitat el prin dulapuri, pe sub pat. Nimic. Fata se topise. S-a mai învârtit ce s-a mai învârtit şi, când dă draperia de la fereastră deoparte, ce să vezi? Un ochi de sus de la fereastră deschis. Îşi tufleşte el dopul pe frunte şi se miră:

— Măi să fie, farmazoana de copilă s-a prefăcut în pasăre şi pe-aci i-a fost drumul!

Mugurel, să te văd acum pe unde scoţi cămaşa?

Stă el ce stă aşa necăjit şi numai ce îi vine în minte sfatul vulturilor. Scoate pana din şerpar şi o scutură. Şi ce să vezi? Deodată se porneşte o vâjâială în ogradă, se îndoaie plopii sub palele vântului, se ridică şi se învârtesc în aer frunzele moarte, se zgâlţâie fereştile, mai-mai să sară din ţâţâni. Răbufneşte o dată mai tare vântul şi zbang! se deschid fereştile. Pe pervaz, vulturii, osteniţi şi întrebători.

— Ehei, paznici ai tăriilor, bine aţi venit! Dacă vreţi să m-ajutaţi, voi degrabă îmi aflaţi unde s-a furişat copila împăratului că, uite aşa şi aşa, dacă nu o aflaţi, unde îmi stau acum picioarele acolo îmi va sta mâine dimineaţă capul.

Vulturii, cum aud despre ce-i vorba, încep să croncănească şi după o vreme o dau pe înţelesul păgubaşului.

— Mare lucru nu-i de făcut, drag domnuţul nostru. Chiar acuma când ne-ai chemat am zărit-o cum s-a aşezat pe un tanc de munte să se mai odihnească. De acolo, pe furtuna asta stârnită de noi, nu va fi chip să se mai ţină în aer. Fii fără grijă, că, până în zori, ţi-o găbjim noi şi ţi-o aducem cuminte şi pocăită.

Şi aşa a fost cum au spus vulturii. Când s-a crăpat colea de către ziuă, vulturii s-au înfăţişat cu porumbiţa plânsă şi ruşinată ca o copilă oarecare neajutorată. Când fata a dat însă cu ochii de Mugurel, numai ce s-a îmbăţoşat ca o viţă împărătească ce era şi, cu ochii strălucind de necaz, i-a zis:

— Astăzi ai avut noroc! O să mai vedem ce-o mai fi la noapte, că de plătit ai să mi-o plăteşti cu vârf şi îndesat, nu avea grijă!

— Ei, domniţă, fiecare cu norocul lui, i-a răspuns îngăduitor feciorul. Acum hai să te vadă împăratul şi împărăteasa, că eşti bine şi sănătoasă.

S-a înfăţişat copila umilită în faţa părinţilor, dar, spre mirarea ei, aceştia mai mult s-au bucurat decât să-şi facă griji. De ce să nu se bucure? Vedeau ei bine că Mugurel nu-i un oarecine şi ştie ce vrea. Numai împărăteasa se arăta mai bănuitoare şi nu se dumirea cum de a fost în stare ciurdarul să-i vină de hac scumpetei de fată ce o avea. Cât despre fecior, ce să zic? Adat-o în primire capetelor încoronate şi şi-a văzut de

treburile lui, că până în seară mai era vreme.

Împărăteasa, de cum l-a văzut plecat, a şi sărit cu vorba la împărat, că uite aşa numai el împăratul îi de vină că i-a îngăduit unuia ca Mugurel să deschidă vorba de petit şi uite acum în ce încurcătură o să intre. Vai, se văieta împărăteasa, ca o femeie proastă, după cine îmi mărit eu fata! După un vântură-lume, care numai de vite e în stare să vadă! Ăsta-i om să ştie preţui o fată de împărat?

Împăratul tăcea mâlc. Ce să se mai împotrivească vorbelor?

Împărăteasa s-a răscolit ce s-a răscolit înspre partea ei, dar, ca să fim drepţi, nici Mugurel nu era chiar fără grijă. Şi asta mai ales că Targhiole l-a stârnit.

— Noaptea trecută, i-a zis el, a fost cum a fost, dar şerpoaica de împărătească şi cu fii-sa cine ştie ce or să pună acum la cale, ca să scape cu faţa curată şi să arate că ele sunt mai de soi.

— Eh, dar fie cum o fi, nu ne-om lăsa nici noi mai prejos.

La care, Zambole, auzindu-l ce spune şi cum gândeşte, şi-a dat şi el cu părerea:

— Chiar aşa, drag domnuţul nostru! Numai să ştii că nu-i de glumit cu hoţoaica asta. Ca să fii mai sigur, o să-ţi stăm şi noi în ajutor.

— Bine, bine, numai să aflăm deocamdată care-i porunca pentru noaptea care vine.

Porunca nu li s-a părut nouă. Suna tot ca în seara trecută: să stea să păzească fata.

— Apoi, dacă-i aşa, iată cum vom face, i-a zis Zambole. Tu, drag domnuţul nostru, o să te

strecori iar în iatacul fetei, iar noi o să stăm de veghe, ia, aici lângă uşă. Şi, ca să nu aţipim, adă nişte fân, să avem ce mesteca şi să ne treacă vremea mai uşor.

Zis şi făcut. După ce copila s-a strecurat în aşternut, Mugurel a adus o căpiţă de fân şi a aşezat-o chiar în uşa iatacului. Liniştit dinspre partea asta, s-a strecurat şi el în iatac. Şi-a aşternut tundra pe jos, aşa cum făcea în munte, şi stând într-un cot se trudea să nu adoarmă. Da' se vede treaba că de prea multă grijă nici n-a ştiut când a aţipit. Nu mult, dar de ajuns ca hoţoaica să-l simtă şi pe dată ridicându-se uşurel din aşternut, s-a răsucit ca o sfârlează, până s-a prefăcut într-o flacără albăstrie şi ţuşti! pe gaura cheii de la uşă. Mugurel a simţit că este ea după sfârâitul lânii de la tundră şi pe dată a fost în picioare. S-a dumirit că n-a greşit ascultând cum boncăluiesc Targhiole şi Zambole dincolo de uşă. A sărit să vadă ce-i. Ce să fie? Taurii se trudeau să stingă focul ce începuse să bobotească în căpiţa de fân, adică în tainul lor.

Repede apucă şi Mugurel o furcă şi începe să bătucească fânul, ca să înăbuşe focul. Targhiole, cu gura pe el:

— Nu aşa, stăpâne, că ne scapă. Săi în foc şi scoate copila, că altfel se prăpădeşte şi ea şi noi!

— Cum să sar în foc?

— săi, că altă scăpare nu-i! Unge-te cu pământul ce l-ai luat în desagă şi n-are să ţi se clintească un fir de păr din cap!

Mugurel n-a mai stat pe gânduri, a făcut ce i-a spus Targhiole: a sărit în foc. A răscolit el fânul,

înecându-se de fumărie, dar până la urmă a dat de copilă şi las pe el! A strâns-o în braţe şi afară din foc cu ea! A ţipat copila, s-a zbătut, dar flăcăul o ţinea ca în cleşte. Şi pe când o strângea el aşa, a simţit că fata se înmoaie şi nu mai blastămă şi nu mai ţipă. Măi să fie, să ştiţi că n-a greşit flăcăul nostru! Domniţa s-a arătat blândă şi cuminte şi se ruga de el s-o mai slăbească din strânsoare, că altfel acuşi, acuşi îşi dă sufletul. Mugurel i-a făcut voia. Cât despre domniţă, ce să spun? Arăta ca vai de ea. Hainele pârlite, părul fumega, plină de funingine pe faţă. Să-i plângi de milă şi alta nu. La uitătură însă era mai puţin înverşunată decât cu o noapte înainte, când o aduseseră vulturii. Pesemne îi plăcuse şi ei că Mugurel sărise în foc după ea. Văzând-o mai îmbunată şi lui Mugurel i s-a deschis inima spre fată, că de! frumos spre frumos trage şi plăcutul niciodată spre urât. Că, vorba ceea, aşa-i de când e lumea lume şi aşa va fi şi de aici înainte.

Şi aşa cum îi şade bine unui flăcău, a luat-o de mână pe domniţă şi s-a înfăţişat dinaintea împăratului şi împărătesei. Văzându-i împăratul, a dat a zâmbi, că, vezi bine, îi plăcea şi lui cum se poartă flăcăul nostru. Împărăteasa, mai hamişă1 la inimă, a rostit din vârful buzelor:

— De păzit fata văd că ştii să o păzeşti, dar pâinea pentru casă ştii să o câştigi?

1 Hamiş – răutăcios; viclean (n. red.) –

Flăcăul ce să răspundă? De faţă erau pungile cu bănetul luat pe vitele vândute şi asta era ceva. Dar cum să se laude el cu banii câştigaţi cu trudă puţină? De aceea, făcând o plecăciune, a cerut să

fie pus la a treia încercare.

— Aşa, aşa! O să ari tu, fătul meu, i-a zis împăratul, cât poate înconjura domniţa într-o zi cu piciorul. Asta de la răsăritul soarelui până la asfinţit!

— Eu zic că pot, dacă mi-ţi da cele de trebuinţă.

— Aşa! Şi ce ţi-ar trebui?

— Ce trebuie la arat: un plug de fier şi mâncare bună, făcută chiar de fată.

Împăratul pe dată s-a învoit, numai împărăteasa a cam strâmbat din nas că, vezi doamne, ea n-o prea pusese pe fată la treabă şi ca mamă nu voia să se facă de ruşine. Până la urmă n-a avut ce zice. A intrat în joc? A intrat, şi de acum trebuia să se ţină bine.

A doua zi dimineaţă, în revărsatul zorilor, Mugurel a fost în picioare, l-a înjugat pe Targhiole şi Zambole, a pus plugul în car, a umplut fedeleşul cu apă şi l-a agăţat de loitre şi hai la arat. A pocnit din bici şi hai, Targhiole, hai, Zambole! Taurii trăgeau cu nădejde în jug şi ţineau brazdă dreaptă, nu îl necăjeau, şi în urmă rămânea lucrul făcut ca lumea. Brazda era adâncă, revărsată frumos, de ziceai că nu mai e de trebuinţă nici să o grăpezi. Toţi câţi erau de faţă s-au minunat de îndemânarea şi hărnicia feciorului.

— Bună arătură, flăcăule, mai rar să vezi aşa ceva! s-a mirat un bătrân, care s-a întâmplat să treacă şi el pe acolo.

— Facem ce ne pricepem şi noi, bade.

— Numai să nu fie în zadar.

— Cum să fie de-a surda?

— O să fie, fătul meu, dacă crezi că de acum gata, îi a ta domniţa.

— Păi asta aşa o să fie, că până acuma numai într-un noroc am ţinut-o.

— Ba să fii cu luare-aminte, că norocul nu ţine toată viaţa şi te poate lăsa când ţi-e lumea mai dragă.

— Înţelepte vorbe spui, bade, dar dacă m-o lăsa, eu de unde să iau putere să-l ţin lângă mine?

— Din tine. Poartă-te ca bărbaţii. La prânzişor, când domniţa va voi să râdă şi să glumească cu tine, tu vezi-ţi de ale tale şi nu te întinde la vorbe frumoase, că dacă faci aşa, îţi ia puterea frumoasă.

Cum era aplecat peste plug să-l cureţe cu oticul 1 de buruienile strânse după atâtea întorsuri, Mugurel a luat aminte şi nu prea la vorbele bătrânului. Ce şi-a zis el? „Dacă stau şi mă iau după toţi câţi mă ţin de vorbă şi mă sfătuiesc, n-am să ajung la niciun capăt”. Targhiole şi Zambole, ghicindu-i gândurile, au clătinat din cap şi şi-au văzut de jug. Au arat ei ce-au arat, dar iată că soarele repede s-a ridicat şi nici n-au băgat bine de seamă că-i prânzişorul. Au ştiut numai când s-au trezit cu domniţa păşind pe cărare cu demâncare. Mugurel să o soarbă din ochi şi alta nu. Că de ce era al ei, al ei era. Se ştia purta mândru şi păşea uşor şi mlădios ca după pofta inimii unui bărbat. Mugurel dejugă, puse dinaintea lui Targhioie şi Zambole o sarcină de fân, îşi scoase şi el haina şi o aşternu pe jos, ca să aibă pe ce pune domniţa mâncarea. Mânca încet, ca să-i tihnească şi din când în când o fura cu

privirea pe domniţă.

Ea, hamişa, sta cuminte, cu privirea plecată, ca fetele ruşinoase, dar se vedea cât de colo că este dornică să afle dacă i-o plăcea ori nu mâncarea.

1 Otic – lopăţică folosită la curăţarea pământului de pe brăzdarul şi cormana plugului (n. red.).

Cum să nu-i placă? îi plăcea, că trecuse multă vreme de când nu mai avusese de o mâncare caldă. Apoi fata s-a întins la vorbă, la glume şi la râs. Şi pe când râdea şi Mugurel de bine ce-i părea, domniţa a pus piciorul pe grindeiul 1 plugului. Atâta a fost de ajuns. Plugul dimpreună cu Targhiole şi Zambole şi cu Mugurel deodată a început să se scufunde încet, încet, iar domniţa râdea şi se bucura de prăpăstenia în care intraseră. Speriaţi, Targhiole şi Zambole s-au dat pe faţă şi au început să grăiască:

— Ce ai făcut, drag domnuţul nostru? Nu l-ai ascultat pe bătrânul care ţi-a voit binele şi, iată, acum ne prăpădim.

Lui Mugurel i s-a oprit râsul în gât şi cum era cu biciul în mână a pocnit o dată din el încovrigându-i pleasna peste piciorul fetei. Domniţa nici n-a clipit, ba, mai mult, a apăsat şi mai tare pe grinzii. Atunci Targhiole a grăit iar:

— Hei, drag domnuţul nostru, nu aşa, nu cu răul! Noi o să ţinem cu coarnele soarele şi luna, ca să oprim o ţâră vremea în loc, iar tu ridică degrabă coarnele plugului, ca să ne uşurezi nouă cazna şi aşa vom scăpa cumva din necaz.

1 Grinzii – parte a plugului care leagă între ele

toate celelalte elemente (n. red.).

Mugurel, ce să mai steie pe gânduri, a făcut cum i-a spus Targhiole. A ridicat coarnele plugului şi Le-a scuturat, a potrivit iar grindeiul pe rotile şi a smucit biciul să pocnească iar. Domniţa, care nu se aştepta la una ca asta, a scăpat piciorul de pe grinzii şi pe dată vraja ei s-a rupt ca un fuior de funigei. Scăpat de sub vrajă, Mugurel n-a mai râs şi şi-a văzut de arat şi de grăpat. Până în seară a împlinit fără greş şi cea de a treia poruncă.

Ce a mai fost se ştie bine. Împăratul i-a dat fata de nevastă, s-a încins o nuntă mare ca în poveşti. Iar după aceea? Mugurel, ca să nu mai păţească ce a păţit, şi-a încărcat nevasta în car şi haida, haida cu mândreţea şi cu zestrea spre casa părintească. Însă când au ajuns la casa bătrânească, domniţa, văzând în ce casă trăiau bătrânii, a băgat mâna în sân, a scos un măr de aur şi I-a aruncat în sus. Pe dată a crescut ca din pământ un palat cum numai în poveşti mai afli. Şi după nouă luni a mai făcut o minune domniţa cea buclucaşă: a adus pe lume o frumuseţe de băiat, care Le-a luminat şi bucurat tinerilor tinereţele, da” mai ales bătrânilor bătrâneţele. Cât despre Targhiole şi Zambole, ce să vă spun? După o vreme, nu multă, au urcat din nou în munţi la păşunile cele grase, ca să îi înmulţească iar ciurdele lui Mugurel.

Fata din Dafin

A FOST ODATĂ un împărat ca toţi împăraţii. Şi a dobândit abia la bătrâneţe un fecior, care, de cum s-a născut, a început să plângă: şi plângi… şi plângi, dar nu aşa ca toţi copiii, să mai stea şi el

acolo, o clipă, două, ca să răsufle şi să se odihnească. Aş... ăsta plângea întruna, de să-şi rupă baierele inimii şi nu alta.

Acu, împăratul şi împărăteasa au cercat a-l domoli cu fel de fel de vorbe drăgăstoase şi mângâieri, zadarnic însă. Atunci, doica feciorului de împărat i-a spus:

— Maria ta, făgăduieşte-i că i-o dai de mireasă pe Fata din Dafin! Poate o să tacă!

— Oare?! întrebă împăratul cu mirare. Crezi, doică? Să încerc. Hai, taci, dragul tatii fecioraş, taci că ţi-oi da de mireasă pe Fata din Dafin, hai, taci, dragul tatii!

Şi iată că, la aceste vorbe, copilaşul împăratului încetă dintr-odată plânsul, oftând obosit, şi începu să gângurească vesel.

Împăratul spuse uşurat:

— Of, că mi-a scos peri albi, numai în câteva ceasuri! Da' tu de unde ai ştiut, doică, de Fata din Dafin?

— Iacă am visat întâmplarea asta, măria ta, răspunse doica, şi văd că s-a potrivit visul, spre binele nostru al tuturor.

Dar anii trecură repede, uşor, pe nebăgate în seamă, şi Graur cel cu părul de aur, fecioraşul de împărat, se făcu de însurat. Şi cum s-a întâmplat n-aş putea să vă spun, a aflat pesemne de la slujitori că mireasa făgăduită lui, încă din pruncie, e preafrumoasa Fată din Dafin. Hai la împărat şi împărătească, aşa pe nepusă masă, să-i întrebe de mireasă.

— Măriile voastre, tată şi mamă, am venit să vă spun că eu plec.

— Cum aşa, nitam-nisam? grăi foarte uimit împăratul.

— Unde pleci, dragul mamei? îl întrebă şi împărăteasa, îngrijorată.

— În larga lume, le răspunse Graur, să-mi caut mireasa pe care mi-aţi făgăduit-o de la naştere chiar.

Împăratul sări ca ars:

— Da cum asta, fecioraşul tatii?! Am aruncat şi eu o vorbă aşa, în vânt, şi tu o iei de bună?

— Tată, eu, dacă mai stau, mă topesc de dorul ei ca o lumânare. Aşa că, fără tocmeală, să-mi dai bani de cheltuială, paloş, cal de călărie, că eu plec după soţie.

— Apoi, dacă aşa mi-a fost zisa, oftă împăratul din greu, cată dar a mă ţine de vorbă, ce pot face alta? Du-te în grajdul meu şi alege-ţi ce, cal voieşti; iar ca paloş, iată-l, ţine-l pe al meu, că-i uşor la mânuit, de-ai zice că-i fermecat!

Şi împăratul îi dete lui Graur paloşul său din tinereţe, oftând cu inima grea de grijă.

Şi, ce să mai lungim mult vorba, hai să pornim şi noi la drum împreună cu Graur, feciorul de împărat, noi în gând şi tot pe jos, el pe cal că-i Făt-Frumos. Dar ce cal avea să nu mă întrebaţi… cal năzdrăvan, care vorbea ca oamenii, ce mai tura-vura? De mers nu mai vorbim, cât drum făceau alţi cai în zece zile, al lui Graur îl făcea într-o singură zi. Aşa că iată-i ajunşi, curând după ce plecaseră, în apropierea unei câmpii cu cele mai frumoase şi mai înmiresmate flori din lume.

Calul se opri atunci şi necheză uşor, trezindu-l pe Graur din toropeala în care căzuse:

— Stăpâne, hei, stăpâne!

— Ce-i, Roibule? tresări Graur.

— Stăpâne, până acum drumul ne-a fost o joacă, dar, de aci înainte, vine greul, să ştii. Ai multe de întâmpinat şi de n-oi face cum te povăţuiesc eu, nu va fi bine. Ni se va trage moartea la amândoi.

— Ce spui? Chiar aşa să fie?! se miră flăcăul.

— Aşa şi nu altfel, doar ştii bine că sunt cal năzdrăvan, la seama la ce-ţi spun acum: iată, în faţa noastră se întinde cât vezi cu ochii o câmpie cu tot felul de flori.

— Ah, le văd frumuseţea şi le simt mireasma îmbătătoare! răspunse Graur încântat. Stai o clipă aci, Roibule, să culeg un mănunchi pentru Fata din Dafin.

Dar calul năzdrăvan, nechezând o dată puternic, strigă repede:

— Ba nici să-ţi treacă prin gând aşa ceva, stăpâne! Astea-s flori vrăjite şi, de atingi cumva pe vreuna din ele, toate se înalţă asemenea unor copaci uriaşi, se abat asupra noastră şi ne strivesc sub greutatea lor ca pe nişte biete furnici. Aci ne rămân oasele.

— Atunci cum vom putea, oare, să trecem, printre astfel de flori fără a le atinge? întrebă uimit Graur.

— Hei, răspunse calul cu mândrie, nu degeaba eşti cu mine. Cunosc o potecă tainică, de nimenea ştiută. Vom merge pe acolo la pas, cu cea mai mare grijă, şi vom scăpa cu faţa curată. Numai ţinte bine de coama mea!

Însă florile ce se legănau la suflarea uşoară a

vântului, în dreapta şi în stânga potecii, prinseră a răspândi o mireasmă ameţitoare.

Graur îi spuse calului:

— ia te uită, Roibule, toate florile din preajma noastră şi-au ridicat capetele către noi şi par a mă îmbia să le culeg.

— Fă-te că nu le vezi! îi zise calul cu asprime.

Dar florile începură deodată să grăiască toate, cu glasuri subţiri şi dulci de nespus:

— Făt-Frumos, Făt-Frumos, culege-mă pe mine, că îţi voi înmiresma toată casa.

— Ba culege-mă pe mine, Făt-Frumos, că eu nu mă ofilesc niciodată.

— Mai bine pe mine, şi răsădeşte-mă în grădina ta, Făt-Frumos, şi n-o să-ţi pară rău!

Şi deodată, Graur, încântat peste măsură de florile fragede, înmiresmate şi colorate aşa de frumos, de parcă ar fi căzut curcubeul pe acea pajişte minunată, îi porunci calului:

— Opreşte-te, Roibule, vreau s-o culeg pe aceasta de lângă mine, că prea e frumoasă!

Dar calul îi răspunse supărat:

— *Nu, stăpâne*! *De-i aşa*.

Eu te-azvâripe loc din şa.

De ţi s-a făcut de moarte.

Şi plec singur mai departe!

Graur îşi veni în fire numaidecât şi zise:

— *Ba nu, Roibe, mă trezii*.

Du-mă înainte, diii!

După ce mai merseră puţin, deodată calul nechează de se cutremură văile şi grăi speriat:

— Stăpâne, ţinte bine că săr!

Un vaiet mare ca de furtună grozavă se auzi

apoi şi calul spuse de astă dată liniştit: – Ah, ce bine că scăparăm!

— Dar ce s-a întâmplat? voi să ştie Graur.

— N-am băgat de seamă o floare cu rădăcina scoasă ce crescuse tocmai în mijlocul potecii şi am călcat-o. Noroc că eram la sfârşitul drumului. Hai, stăpâne, că acum pornim ca vântul! O să trecem acum printr-o pădure cu păsări vrăjite, care cântă de-ţi farmecă auzul, ca să te piardă, îndemnându-te să le iei cu tine.

— O, din partea asta, nicio grijă, Roibule! zise Graur.

— De, de răspunse calul cu îndoială, teamă mi-e să nu te încânte cu ghiersul lor neasemuit de frumos.

Într-adevăr, nenumărate păsări cântătoare: privighetori, sticleţi, scatii, florinţi1, mierle, cintezoi, ciocârlii şi pitpalaci se întreceau şi cântau de te simţeai ridicat în slavă. Şi deodată păsărelele, ca şi florile, începură să vorbească cu grai omenesc şi să-l ademenească pe Graur care era cu totul fermecat de minunatele lor cântece:

— Făt-Frumos, Făt-Frumos, ia-mă la tine în casă şi-am să-ţi cânt în fiecare noapte până-n zori, îi grăi privighetoarea.

— Ba pe mine, Făt-Frumos, că eu am să-ţi cânt şi ziua şi noaptea, spuse florintele.

— Ba, mai bine, ia-mă pe mine, Făt-Frumos, că am penele pestriţe şi guşa roşie, iar cântecul meu e neasemuit! îi fluieră sticletele îmbietor.

Şi iarăşi fermecat, ca şi de flori, Graur strigă:

1 Florinte – pasăre mică, cu ciocul gros şi roşiatic, cu penele măslinii şi cu bărbia şi guşa

gălbui (n. red.) –

— Stai, Roibule, să-l prind pe sticletele ăsta, că mi se pare mai frumos decât toate păsările de-aici şi are un cântec de te slăveşte!

Dar calul, înţelept, îl sfătui aşa:

— *De te amăgeşti, stăpâne, Nu apuci ziua de mâine*! *Ţinte bine şi fii tare, Nu-ţipese de-a lor cântare*!

Şi bietul Graur, scuturându-se ca trezit din vis, îi şopti calului cu drag:

— *Mulţumesc, Roibuţul meu, Iarăşi mă scăpaşi din greu*!

Deodată se auzi un vuiet groaznic şi zgomot mare de păsări, zburătăcind înnebunite. Calul strigă atunci înfricoşat:

— Ţinte bine, stăpâne, că săr!

— Dar ce s-a mai întâmplat, Roibule? întrebă Graur mirat, după ce calul se linişti.

— Scăpărăm şi acum. Iacă un afurisit de scatiu a picat chiar în faţa copitelor mele şi, fără să vreau, l-am atins pe-o pană. Dar noroc că ne aflam la marginea pădurii. Şi acum ascultă-mă cu multă luare-aminte, stăpâne; până aci ce s-a întâmplat a fost floare la ureche, dar de aci înainte să fii cu multă băgare de seamă; trei primejdii mari ne aşteaptă să ne abată din drum.

— Cum aşa, Roibuţul meu? se nelinişti Graur.

— lată, spuse calul năzdrăvan, acum intrăm pe tărâmul foamei, al setei şi al somnului. Până unde am ajuns noi acum să ştii că au mai răzbit mulţi flăcăi viteji, dar aci le-au rămas oasele, fiindcă n-au ascultat sfaturile primite.

— Ce spui?! se miră flăcăul puţin speriat. Şi ce

trebuie să fac?

— Tocmai că nu trebuie să faci nimic din ce vei fi ispitit să faci, îl sfătui calul. Numai aşa vom scăpa şi de astă dată cu faţa curată. Dar iată că am ajuns.

Graur nu mai văzuse în viaţa lui asemenea livezi şi nu mai contenea să se mire:

— Tii, ia te uită, Roibule, ce bogăţie de roade la pomii ăştia! Văd aci crescând laolaltă: cireşe, vişine, caise, piersici, mere, pere, rodii, portocale, smochine şi curmale. Toate coapte în acelaşi timp!

Toate bune de mâncat! Şi ce struguri frumoşi: unii cu boabele galbene ca de aur şi alţii cu boabele ca frunza ruginită de toamnă. Ah, nu mai pot de foame! Stai mai încet, Roibule, te rog, să rup măcar un strugure de ăsta tămâios, că-mi lasă gura apă, nu mai pot răbda.

Dar calul, nechezând atunci puternic, spuse înfuriat:

— Ce-ţi spusei adineauri, stăpâne?!

— Ah, da, se potoli Graur, mi-am adus aminte: să nu mă las ispitit. Acu, parcă mi-a trecut foamea cea grozavă. Ce ciudat! Dar să ne oprim puţin măcar la izvorul acesta limpede, cu apa cum e cleştarul, că mă sting de sete şi mi-e cald cum nu mi-a mai fost niciodată până acum. Stai, Roibule, îţi zic!

— Ba, stăpâne, ba! grăi calul. Şi mie, vezi, îmi atârnă limba afară din gură de setea ce mă mistuieşte şi totuşi nu mă adăp, că nu vreau să-mi fie pentru cea din urmă oară.

— O, mi-e de-a mirare! oftă Graur liniştit, lată că, îndată ce m-am îndepărtat de izvor, mi-a trecut

şi setea ca prin farmec.

— Văzuşi, stăpâne, văzuşi, mai-mai era să nu mă asculţi… îi spuse calul, mustrător.

Nu trecu mult şi Graur începu să caşte de să-şi rupă fălcile:

— Aaa, da ce somn m-a cuprins aşa, deodată!

Şi atunci se auzi un glas îmbietor şi dulce de fată, glasul ierbii de pe câmp:

— *Făt-Frumos*, *Făt-Frumos*, *Dă-te doar o clipă jos Pe covorul mătăsos să te mângâie o clipă Blânda somnului aripă*!

Graur căscă şi mai tare, cuprins de un somn de nebiruit. El spuse:

— Aaa, ce iarbă moale, bună de dormit! Stai.

Roibuţule, mergi mai uşor, să mă ţin de gâtul tău şi să aţipesc câteva clipe măcar.

Dar calul, nechezând puternic, îl scutură de câteva ori şi-l trezi:

— Ba, stăpâne, ba! Şi pe mine m-a pălit un somn greu ca de plumb, de abia îmi mai târâi picioarele, şi iată că merg înainte. Scoate-ţi paloşul şi crestează-te puţin la un deget până dă sângele şi ţi-o trece somnul îndată.

Şi flăcăul făcu întocmai cum îl sfătuise calul şi se trezi deodată înviorat.

— Ei, dar ce-i asta? se miră el. Acum nu mai simt pic de somn…

— Asta pentru că am trecut de hotarul ispitelor, stăpâne, îl lămuri calul. De acum, drumul ne duce neted până la Fata din Dafin. Am ajuns noi până aici, dar primejdii tot ne aşteaptă şi de acum înainte.

Merseră ei cale lungă fără a mai fi supăraţi şi

opriţi în drum de nimica. Şi deodată, în faţa ochilor lor uimiţi, se ivi o lumină strălucitoare.

— Hei, Roibule, ce-o fi strălucind aşa de puternic, colo, la marginea câmpiei, de parcă ar fi o piatră nestemată cu mii şi mii de ape şi lumini? întrebă Graur.

— Văd şi eu, stăpâne, răspunse calul. Pare a fi o stea, dar într-adevăr ce e n-aş putea spune! Puterea mea de năzdrăvan până aci, la hotarul ispitelor, a fost. De acum înainte, ne vom călăuzi şi noi după cum ne va tăia capul.

După ce mai făcură o bună bucată de drum, iată că în dreapta lor, ascunsă de viţă sălbatică verde şi zorele albastre, se ivi o colibă tare sărăcăcioasă. Pe hornul ei ieşea o şuviţă de fum alburiu, semn că era locuită de cineva.

Dar Graur nu voi să se oprească. El dorea să ajungă cât mai degrabă la Fata din Dafin. Nici nu mai ştia câte zile, sau poate luni chiar, se scurseseră de când plecase el de acasă şi ardea de nerăbdare să ajungă la capătul călătoriei sale. Şi apoi îi era tare dor de părinţi şi mai cu seamă de maică-sa pe care o lăsase pierdută, cu lacrimile în ochi.

Iată, însă, că dinspre căsuţă se auzi un scârţâit prelung de uşă neunsă. Iedera bogată se dete la o parte şi în prag se ivi un moşneag. Dar ce moşneag?! Sprâncenele îi crescuseră atât de mari, încât îi acoperiseră ochii; mustăţile îi acopereau gura; barba albă colilie îi ajunsese la brâu şi părul încâlcit îi învăluia gâtul şi urechile, nepieptănat de un veac.

Se auzi un glas gros, răguşit, lipsit de putere,

dar plăcut şi prietenos:

— Cine-mi tulbură liniştea pustietăţii mele?

— Un drumeţ cu calul său, moşule! răspunse Graur cu bună-cuviinţă. Dar dumneata cine eşti?

— Eu, un biet unchiaş uitat de vreme, răspunse bătrânul, cu duioşie. Fii bun, rogu-te, drumeţule, apropie-te de mine şi tunde-mi sprâncenele, că nu mai văd bine din pricina lor, şi mustăţile, că nu mai pot mânca de lungi ce mi-au crescut, şi barba, de care mi se prind scaieţi şi ciulini, şi părul care mă apasă pe cap şi-mi ţine cald de nu mai pot.

— Of, moşule, răspunse flăcăul cu milă, măcar că mi-e tare degrabă să ajung acolo unde am pornit, dar nu mă lasă inima să plec de aci fără a-ţi da o mână de ajutor. Văd că într-adevăr, aşa cum eşti, duci o viaţă tare chinuită! Şi sărind de pe cal grăi: Hai, Roibule, tu du-te şi paşte iarba asta verde şi grasă, până îl tund eu pe bunicul.

Într-un târziu, Graur grăi cu multă bucurie:

— Eşti gata, moşule! Ei, cum te simţi? ia priveşte cum arăţi, colea în luciul paloşului meu, că e ca o oglindă!

— A, să trăieşti, dragul moşului, că nu ţi-a fost silă de bătrâneţele mele şi m-ai ajutat, spuse fericit bătrânul. Parcă sunt alt om acum şi parcă am întinerit cu douăzeci de ani. Îţi mulţumesc, să trăieşti!

— Acum te las sănătos, moşule, spuse Graur, şi, de m-oi mai întoarce pe-aci, trec şi pe la dumneata să te cercetez ce mai faci şi cum te mai simţi.

— Ei, dragul moşului, grăi bătrânul tainic, de-i

voi sau nu, pe la mine tot o să mai vii. He, hei, mulţi tineri s-au perindat pe aci, prin faţa colibei mele, în drum către palatul Fetei din Dafin, unde te duci şi tu şi care se înalţă hăt departe, la marginea acestei câmpii, dar nu se vede de aci decât în zori, când se ridică ceaţa ce-l înconjoară.

— Aşadar e pe aproape palatul Fetei din Dafin, moşule? întrebă Graur cu sufletul la gură.

— E, zise moşul iarăşi tainic, e pe aproape şi nu prea. Dar mai îngăduie, rogu-te, un bob zăbavă şi rău n-o să-ţi pară de această pierdere de vreme. Apoi rosti în şoaptă, ca pe o vorbă de taină: că eu oi fi cine sunt, dar nu ce crezi dumneata că sunt.

— Cum aşa, moşule, că nu pricep? spuse Graur, mirat.

— Dacă vei avea răbdare să mă asculţi, continuă bătrânul, vei pricepe îndată, nepoate. Mai întâi se cade, însă, să te omenesc. Poftim, deci, în coliba mea, să guşti din pâinea plămădită şi coaptă de mine la ţest, să mănânci mere domneşti şi struguri tămâioşi şi să bei din vinul făcut de mine, că-ţi va prinde tare bine… şi ascultă!

— Sunt numai urechi! spuse Graur, dornic ca un copil să audă cât mai degrabă povestea.

Şi moşneagul începu:

— Cum îţi spuneam, flăcăule, mulţi feciori de domni şi împăraţi au trecut pe la mine în drum spre Fata din Dafin, dar niciunul nu s-a milostivit de rugăminţile mele, să mă ajute în restriştea în care mă aflu aci, aşa precum ai făcut tu, ci au plecat înainte, nepăsători… Să ştii însă că înapoi nu s-a mai întors niciunul.

— De ce, moşule? abia şopti Graur, înfiorat.

— Fiindcă n-a fost cine-i povăţui ce să facă şi s-au sfârşit de oboseală.

— Cum aşa, de oboseală?

— Iacă bine! Ian priveşte pe fereastra asta, ceaţa s-a ridicat binişor acum şi de aci poţi vedea palatul Fetei din Dafin.

— Se vede bine chiar, şi până acum n-am văzut ceva mai minunat! spuse Graur, nespus de încântat.

— Pentru că nici nu se află pe lume un palat asemenea acestuia ce-l vezi strălucind în zare, zise bătrânul. S-ar părea că-i doar la o fugă de cal de aci, aşa-i?

— Chiar aşa.

— Ei, dar dacă ai să porneşti de aci călare sau pe jos, pe măsură ce-ai să mergi spre el, socotind că ajungi curând-curând, palatul se îndepărtează.

— Auzi colo! se minună Graur.

— Stai tu pe loc, continuă moşul, stă şi el, porneşti tu din nou către el, iarăşi se îndepărtează şi de multe ori îţi piere chiar din vedere, precum fata morgana pe bărăganele pustii, la vreme de arşiţă şi secetă cumplită când te stingi de sete.

— Cum aşa, moşule? Spune-mi, te rog!

— Vezi dumneata, nepoate, că palatul este vrăjit şi i se spune numai palatul Fetei din Dafin, dar această preafrumoasă fată nu mai locuieşte în el, ehei, de ani şi ani.

— Tiii, puteam să alerg eu mult şi bine! se înfiora Graur.

— Aşa au păţit toţi cei câţi au pornit după Fata din Dafin şi ţi-am spus: au pierit de osteneală şi n-

au mai avut putere să se întoarcă.

— Şi Fata din Dafin unde-şi are sălaşul? voi să afle Graur.

— Păi de ce crezi că-i spune Fata din Dafin? îl întrebă bătrânul, cu şiretenie. Ea locuieşte într-o grădină fermecată, cu un singur pom, un dafin mare, frumos, rămuros, care este casa fetei. Sumedenie de flori înmiresmate şi stoluri de păsări cântătoare înconjoară dafinul. Dar fiindcă ai fost milostiv cu mine şi te-ai oprit să mă ajuţi, cu toate că te grăbeai tare, vraja Fetei din Dafin s-a destrămat pe jumătate. Am să te ajut şi eu, dezvăluindu-ţi taina palatului şi a grădinei cu un singur pom: dafinul.

— O, spune-mi, moşule, spune-mi! îl rugă flăcăul bucuros. Dacă ai şti ce mult îmi plac poveştile adevărate.

— Apăi, că mai adevărată ca asta nici nu poate fi alta, întări bătrânul. Ascultă dar: A fost odată, demult, o fată frumoasă care se îndrăgostise de un flăcău şi el frumos şi voinic, pe care-l chema Dafin. Dar mama fetei nu-l dorea pe acesta de ginere, pentru că era un biet grădinar şi atâta tot. Că, vezi dumneata, eu uitai să-ţi spun, mama fetei era fiică de împărat şi tatăl fetei împărat şi el. Tatăl fetei îl iubea pe Dafin, că acesta era tare harnic şi priceput grădinar. Îi făcuse, dintr-o câmpie seacă, un rai de flori şi pomi, străbătut de ape curgătoare şi înveselit de păsări cântătoare. Şi odată, când mama fetei era plecată la părinţii ei, cei doi tineri, numai cu voia tatălui fetei, se cununară în taină. Peste un an dobândiră o fată de o rară frumuseţe, cum nu se mai văzuse copil pe pământ. De bună

seamă că acum s-a aflat totul. Atunci, mama fetei, care era şi o mare vrăjitoare, l-a prefăcut pe tânărul ei ginere, nedorit de ea, în pomul ce-i poartă numele, adică în dafin; pe fiică-sa a încuiat-o cu nouăzeci şi nouă de lacăte ferecate în palatul ăsta pe care-l vezi, iar pe fetiţa lor a blestemat-o să locuiască întotdeauna în dafinul din grădină, până va veni un tânăr care să fie în stare s-o scoată din locuinţa ei; iară pe bunicul fetei l-a blestemat să se urâţească, să trăiască departe de lume ca un pustnic, cu dorul de fiica şi nepoţica lui, să-i crească părul, barba şi sprâncenele mari şi să-l împiedice să ducă o viaţă omenească până se va milostivi de el un călător...

Când bătrânul ajunse cu povestea aci, Graur sări în sus şi spuse cu duioşie:

— Cum, moşule, dumneata eşti bunicul Fetei din Dafin?

— Eu, preaiubite nepoate! răspunse bătrânul, surâzând trist.

— Şi bunica Fetei din Dafin? întrebă repede Graur.

— A vegheat până acum asupra vrăjitoriei sale şi ţi-a scos în cale tot soiul de primejdii, pe care le ştii, că doar trecuşi prin ele.

— Şi acum ce-mi rămâne de făcut spre a împrăştia vraja? întrebă Graur cu sufletul la gură.

— Să faci întocmai ce-ţi voi spune eu, grăi bătrânul. Ai avut mare noroc că te-a învăţat ce să faci calul tău năzdrăvan la toate primejdiile ce ţi s-au ivit în cale. Tot el îţi va prinde bine şi de aci înainte, lată ce-ai să faci, iar în vremea asta eu am să caut să-i încurc iţele vrăjitoarei de nevastă-

mea, care turbează de mânie că i s-au destrămat farmecele.

Şi bătrânul îl învăţă pe Graur al nostru, cu cea mai mare bunăvoinţă şi dragoste, ce să facă.

Apoi călăreţul şi calul porniră din nou la drum şi peste câteva zile sosiră, într-o dimineaţă senină şi călduţă, la grădina Fetei din Dafin.

— Tii, stăpâne, spuse calul uimit de sumedenia de păsări cântătoare ce zburătăceau prin grădina cu un singur pom, păsăretul ăsta ar putea să se ia la întrecere cu cel din tărâmul ispitelor. Dar parcă astea sunt şi mai multe şi cântă parcă şi mai frumos.

— Dar şi despre flori poţi spune că sunt mai multe şi mai frumoase decât acelea ce ne-au întâmpinat! zise Graur. Ciudată grădină cu un singur pom! Dar ce mândreţe de dafin!

— Acu, stăpâne, îl opri calul din vorbă, nu uita ce te-a povăţuit moşul. Eu mă duc şi mă fac că pasc niţel mai încolo, deşi nu prea am ce, că flori n-a mâncat neam de neamul meu, iar iarbă verde nu se prea vede! Dumneata du-te şi ascunde-te în apropierea dafinului, printre lujere, şi fă-te una cu pământul, să vedem ce se întâmplă, ca să ştim ce să facem mai apoi. Iar când oi necheza eu o dată uşor, ridică-te şi intră în vorbă cu fata.

— Bine, Roibule, aşa am să fac, grăi flăcăul. O, ce plăcut e să stai printre flori! Numai de nu m-o apuca somnul în miresmele astea ameţitoare…

Dar deodată se auzi un freamăt puternic de frunze şi un zgomot de crengi rupte. Dafinul se despică în două şi din el ieşi o fată frumoasă şi plină de farmec ca o zână din poveşti, care începu

să cânte dulce şi mângâios:

— *Dafine, iubite tată.*

Lasă-n voie pe-a ta fată.

Să colinde prin grădină.

Printre dălii şi sulfină.

Că se va întoarce-acasă.

Mai blândă şi mai voioasă.

Şi atunci dafinul răspunse şi el tot în cântec, cu o voce groasă şi fremătătoare:

— *Plimbă-te, copilă dragă.*

Că a ta-i grădina-ntreagă.

Să te joci cu mii de flori, Mândrele tale surori.

Însă Fata din Dafin tresări deodată la auzul unui nechezat uşor de cal şi şopti înfricoşată către sine însăşi:

— Dar cum de a pătruns calul acesta în grădina noastră fermecată?!

Atunci Graur ieşi la iveală şi, făcând o plecăciune în faţa fetei, grăi cu multă bună-cuviinţă:

— M-a adus pe mine, frumoasă domniţă.

— Ah! ţipă Fata din Dafin înspăimântată. Dar tu cum de-ai ajuns până aci şi cum de mai eşti încă în viaţă? se miră ea.

— O, preagingaşă Fată din Dafin, povestea mea nu e prea lungă, dar nu ştiu dacă ai timp şi vrei s-o asculţi.

— Spune-o, încuviinţă fata, şi apoi am să hotărăsc dacă vei primi pedeapsă sau iertare.

Graur oftă din adâncul inimii şi grăi cu nespusă dragoste:

— Încă de când m-am născut, taică-meu şi maică-mea mi te-au făgăduit de mireasă.

— Cum aşa? se-ncruntă Fata din Dafin. Voi să ştiu tot, spune mai repede, că nu pot sta în grădină decât atâta timp cât se află şi rouă pe flori. Apoi trebuie să m-ascund în dafin.

— Ascultă, dar!

Şi Graur îi povesti preafrumoasei Fete din Dafin tot ce se întâmplase îndată după naşterea lui. Apoi isprăvi astfel:

— Aşa am izbutit să mă aflu în grădina ta cu un singur pom, o, preafrumoasă şi preaminunata Fată din Dafin!

Tare bucuroasă, fata îi grăi, sorbindu-l pe Graur din ochi:

— O, dragul meu, povestea ta a ţinut atât de mult, încât nici măcar un strop de rouă nu se mai zăreşte pe vreo floare sau pe vreo frunză. Iar eu, în lăcaşul meu de ani şi ani, care este dafinul, nu mă mai pot întoarce acum!

— Dar nici nu te mai întorci în dafin, îi răspunse peste fire de bucuros flăcăul. Eu de aci plec numai cu tine, dacă vrei.

Atunci, Fata din Dafin îi grăi cu multă dragoste:

— O, Graur, Graur Făt-Frumos, şlu tu de ce-ai izbutit să rupi vraja făcută de bunica mea? Pentru că m-ai rugat să merg eu singură de bunăvoie, cu tine, şi n-ai încercat să mă răpeşti, aşa precum au făcut alţii, care nu s-au mai întors la casele lor, ci au pierit pe loc, lăsându-şi oasele în pământul acestei grădini. Dă-mi mâna, dragul meu, acum putem pleca în toată liniştea, că nu vom mai întâmpina de aci înainte niciun fel de supărare din partea nimănui.

Dar iată că, după rostirea acestor vorbe, în grădină se stârni un vânt puternic, cu bubuituri ca de tunet. Apoi se auziră cântece dulci, melodioase, şi glasul gros al dafinului:

— O, fata mea multiubită, vino să te strâng în braţe! Vraja a fost ruptă, iată că m-am preschimbat iarăşi în om.

Fata, fericită, îşi îmbrăţişa şi ea tatăl şi spuse înfiorată:

— Şi porţile palatului nostru s-au deschis, multiubite tată, iată maica mea vine către noi, plângând de bucurie.

Şi deodată, ca prin farmec, un rădvan împărătesc ce venea în goană huruind, cu cai sforăitori, se opri în faţa lor. Vizitiul, pocnind de câteva ori din biciul său înflorat, strigă de le asurzi urechile:

— Pttrruuu, cai năzdrăvani! Poftiţi de vă urcaţi, măriile voastre, că ne aşteaptă părinţii preafericitului Graur, cu sufletul la gură. De când

Le-a plecat feciorul, ei întruna i-au dus dorul. Pâini şi cozonaci frământă, s-avem ce mânca la nuntă. Dii, căluţi, zburaţi acasă, că mireasa e frumoasă… şi mirele la fel este, ca sfârşitul din poveste.

Zânele din Poiana Florilor

A FOST ODATĂ ca niciodată, dacă n-ar fi fost nu s-ar povesti: într-o pădure depărtată, dincolo de izvorul râurilor ce curg la vale, dincolo hăt… mult, de Slănicul de azi – a fost, după cum spuneam, o poieniţă: o poieniţă minunată, cu păsări, animale, flori şi arbori de tot felul, care aveau stăpână o zână bună şi gingaşă, pe nume

Flora. Poieniţa se chema „Poiana Florilor”, iar toate vieţuitoarele ce-şi aveau sălaş acolo erau în grija şi ocrotirea zânei celei bune din palatul de cleştar.

Într-o bună zi, Flora, zâna lor, auzind toate cele ce se povesteau despre oameni şi de la Nicpitic şi de la pârâiaşul cel năzdrăvan, îşi puse în gând să plece printre ei. Pentru asta era nevoie să capete învoire de la bunica sa, regina zânelor.

Aşadar, se duse la ea, şi-i spuse:

— Îngăduie-mi să mă duc printre oameni, să-i văd şi să-i cunosc. Am auzit atâtea vorbindu-se despre ei!

Regina îi îngădui, dar cu o singură condiţie: să plece dimineaţa în zori, iar până la miezul nopţii să fie înapoi la palat. Altfel îşi pierdea puterea ei de zână şi era sortită să rămână pentru totdeauna printre oameni.

În zori, Flora părăsi palatul de cleştar din poieniţă. Îmbrăcată în straie ţărăneşti, alunecă pe undele unui pârâiaş din apropierea poieniţei, până la primul sat din vale.

Era devreme, oamenii de-abia se trezeau; era duminică şi deci zi de odihnă. Se opri la o fântână, căci îi era tare sete şi încercă să scoată apă. Tocmai atunci sosi la fântână şi un flăcău, tot după apă.

— Cine eşti, fată frumoasă? De unde vii şi unde te duci? o întrebă el. După câte ştiu, nu eşti de prin părţile locului!

— Într-adevăr, îi răspunse zâna, nu sunt de pe aici. Azi am poposit în satul vostru.

Deşi spusele zânei erau adevărate, flăcăul nu

putea înţelege cum o fată singură poate merge noaptea la drum. Apoi, de unde putea veni din munte? Acolo sus nu mai era nicio aşezare omenească.

Flăcăul prinse mai mult curaj:

— Pe mine mă cheamă Cosmin, ţie cum îţi zice?

— Flora e numele meu, îi răspunse fata zâmbind.

Porniră împreună spre sat. După-amiază jucară la horă împreună, apoi Flora fu oaspetele părinţilor lui Cosmin. Între cei doi începuse să se înfiripe un sentiment frumos, curat, de iubire.

Către seară, fata, neuitându-şi promisiunea făcută bunicii, îşi luă rămas bun, mulţumi pentru tot şi dusă a fost pe drumul codrului.

Cosmin, purtat de iubire, o urmări în taină. Astfel văzu cum fata, ajunsă la pârâu, Se aşează pe o frunză mare, iar mrenele o purtară în sus spre munte, plutind lin pe apele limpezi. Mai văzu cum, în poieniţa fermecată, sânzienele o primiră cu bucurie; mai văzu un pitic, şi ceva minunat – un palat scânteietor, unde Flora intră şi de unde ieşi îmbrăcată în hainele ei de zână.

Cosmin se aşează apoi lângă trunchiul unui copac. Privea luna, asculta târâitul greierilor, privea stelele şi i se părea că zăreşte chipul luminos al Florei… Şi adormi acolo, în vârful muntelui. Cu gândul la aleasa lui, era hotărât ca odată cu primele raze de soare să se ducă la palat, să-i spună Florei că-i cunoaşte secretul, că vrea s-o ia cu el în sat să-i fie nevastă, dacă şi ea se în voieşte.

Regina zânelor, aflând vestea, că picior de pământean se apropiase de Poiana Flonlor, veni îndată.

Zâna cea mică îşi recunoscu dragostea ei pentru acest pământean şi o rugă fierbinte să-l îngăduie pe Cosmin în poieniţa zânelor.

Foc se supără regina zânelor. De acum nu mai rămâneau* decât două căi: ori Flora pleca pentru totdeauna printre oameni, dar atunci îşi pierdea puterile ei de zână, ori amândoi, dacă nu renunţau la dragostea ce-i unea, să devină stane de piatră. Plângând, zâna cea mică ceru îndurare şi timp de gândire.

I se dădu răgaz până în zori.

Necăjită, se aşeză pe malul pârâiaşului şi plânse… plânse…

Florile, păsările, animalele, Nic-pitic, Fifilic, toţi veniră în jurul ei rugând-o să nu plece, să nu-i părăsească.

Dacă nu pleca, îşi cunoştea soarta! Legea zânelor era aspră şi de neclintit. Avea oare dreptul să-l tragă şi pe Cosmin în pedeapsa cea grea?

Cu pas uşor, pe nesimţite, apăru cerbul, regele animalelor. Apropiindu-se de Flora, îi spuse cu glas duios:

— Nu mai plânge, zână mică! Necazul tău va trece ca un vis, dacă-mi asculţi sfatul! Mergi repede, în aşa fel ca până în zori să fii înapoi – mergi la împăratul vieţii şi al tuturor zânelor, la înţeleptul An. El poate să lege şi să dezlege toate hotărârile.

Luându-şi în fugă aripioarele ei de zână, Flora zbură la stăpânul tuturor zânelor. Îl rugă,

plângând cu suspine, să-i îngăduie să-l ia pe Cosmin în Poiana Florilor.

Era bătrânul înţelept blând la înfăţişare, dar statornic în toate hotărârile sale.

— Ai avut noroc, fata mea, că ai ajuns la mine înainte să bată clipa cea târzie. Cu o asemenea rugăminte n-a îndrăznit nimeni vreodată să mi se înfăţişeze. Dar acum, pentru că dragostea voastră este mai presus de viaţă, iar tu ai venit într-un suflet, am să vă ajut.

După o clipă de tăcere, adăugă:

— Bagă însă bine de seamă, dragostea ta omenească să nu cumva să te îndemne să-ţi uiţi îndatoririle de zână! Vei veghea asupra poienii, a vieţuitoarelor şi a florilor cu aceeaşi grijă ca şi până acum, altfel…

Bătrânul An dispăru, fără să-i spună ce se va întâmpla.

Zâna cea mică nu mai apucă nici măcar să-i mulţumească bătrânului An, să-i spună cât îi este de recunoscătoare…

Când ajunse în poieniţă, totul era pregătit de nuntă: şi bucate alese, şi rochia de mireasă strălucitoare ca o volbură. Când se trezi Cosmin, nu mai era în pădure, ci se afla în palat, într-un pat de cleştar, iar Nic-pitic şi toţi ceilalţi roiau în jurul lui, aducându-i numai bunătăţi.

…Şi se făcu o nuntă ca în poveşti! Orchestrele cântau, musafirii dansau, florile îşi deschideau petalele, iar mirii erau mai frumoşi ca doi porumbei lifminoşi… Trăiră fericiţi, avură copii, iar despre Flora şi Cosmin se mai vorbeşte şi azi în Poiana Florilor.

Eu v-am spus ce-am ştiut şi auzit, voi dacă vreţi să aflaţi mai multe, mergeţi în Poiana Florilor.

Cea care ştie lucruri minunate este Roşcovana – veveriţa cea bătrână. Căutaţi-o şi sigur că vă va povesti lucruri mai multe şi mai minunate despre Flora şi Cosmin!

Trandafirul de aur

A FOST ODATĂ, nu ştiu bine când, o împărăţie mare şi frumoasă, în care oamenii trăiau veseli şi fericiţi, că aveau parte de un împărat bun şi omenos, cum nu găseai altul în lumea întreagă; iar împărăteasa lui era tare gingaşă şi frumoasă. Şi-aveau împăratul şi împărăteasa o fată, ce primise în dar de la naşă-sa un trandafir de aur, cu puteri tămăduitoare. Numa cât îl mirosea Lin bolnav, că pe loc se făcea bine, chiar de-ar fi fost pe patul de moarte. Aşa că, de când avea domniţa acest trandafir, oamenii din împărăţia aceea mureau numai de moarte bună şi asta la adânci bătrâneţi, necunoscând ce-i boala.

Toate ar fi fost bune, dacă darul primit de domniţă n-ar fi fost cu primejdie pentru ea, că numai din mâna ei trebuiau bolnavii să miroasă trandafirul, dacă voiau să se vindece, dar fără ca ea să vadă pe cine tămăduise. De i-ar fi văzut măcar o clipită, ar fi murit suferind de toate bolile ce le vindecase până atunci, iar trandafirul ar fi fost luat de o zână rea, care dorea de mult să-l aibă. «Asta până şi-o găsi domniţa mire, spusese naşă-sa, apoi îşi poate sădi trandafirul oriunde va voi, că el nu-şi va pierde puterea”.

Împărăteasa, care era mai înţeleaptă decât

toţi sfetnicii la un loc, găsi scăpare pentru fata ei într-un văl des, cu care îi acoperea capul în fiece dimineaţă, când cei suferinzi veneau să miroasă trandafirul de aur.

Aşa lecui domniţa mulţi oameni, până se făcu fată de măritat şi-ncepură a curge peţitori din toate colţurile lumii, trimişi ba de împăratul cutare, ba de fiul altui împărat, toţi dornici s-o capete de soaţă. Frumoasă era domniţa şi mare împărăţia ce-o moştenea de la părinţi, dar erau altele şi mai frumoase şi mai bogate, numai că nu aveau o floare fermecată cum avea domniţa noastră. Tot din pricina trandafirului, împăratul şi împărăteasa hotărâră să nu ia în seamă peţitorii veniţi din depărtate locuri, ci să aştepte pe vreunul din vecini, ca domniţa dimpreună cu trandafirul să rămână cu ei.

În aşteptarea mirelui, fata purtă de grijă bolnavilor ca mai înainte, până ce, într-o bună zi, zâna cea rea se strecură tiptil în palatul împărătesc şi, ducându-se la domniţă, îi smulse vălul de pe faţă şi-i luă trandafirul. Rămânând domniţa făr’ de văl, văzu dinainte-i o băbuţă pe care tocmai o vindecase şi, cum o văzu, nu se mai putu mişca din jilţul ei. Începură s-o scuture frigurile cele rele, mai apoi o luă cu fierbinţeli, iar de văzut şi auzit nici vorbă.

Băbuţa, cum văzu una ca asta, îl strigă pe fecioru-său cu care venise la palat şi-i spuse totul de-a fir-a-păr. Acesta se duse îndată la împărat şi-i povesti ce auzise de la maică-sa, zicând că de-ar avea cineva grijă de maica lui, s-ar duce-n lumea largă s-o caute pe zâna cea rea şi să-i ia

trandafirul de aur.

— Dacă-i numai pe atât, noi aici suntem, şi n-o să ducă lipsă de nimic, aşa că du-te sănătos şi întoarce-te degrabă, zise împărăteasa care era de faţă.

— De-o vei scăpa de chinuri, a ta să fie, zise şi împăratul, că alt ginere nici că-mi trebuie.

Auzind cât bine îl aşteaptă, flăcăul nostru plecă pe fugă şi numai când ajunse la drumul mare se mai dezmetici oleacă. Cum nu ştia încotro s-apuce, stătu în loc să se socotească de-i bine s-o ia la dreapta sau la stânga, când văzu un şarpe mort. „Să-l iau, zise el, c-are piele frumoasă şi-oi face ceva din ea”. Dar când îl luă de jos, simţi cum îi tremură solzii.

— Eşti viu încă, sărace! Am să te duc la râul de colo, să te răcoresc puţin, şi mai ştii?! Poate scapi cu viaţă.

Cum zise, aşa şi făcu. O porni pe drumul ce mergea la râu, stropi şarpele cu puţintică apă, apoi îl puse jos la umbra unor brusturi. Când dete să plece, şarpele, care-şi venise-n fire, îi spuse că drumul pe care-a apucat venind cu el la râu e cel bun, şi pentru că i-a salvat viaţa îi dăruieşte solzul cel mare din coroniţă, căci şarpele ăsta nu era un şarpe oarecare, ci împăratul şerpilor.

— Doar de vei privi la solz şi voi fi lângă tine, gata să te ajut la nevoie.

Cum zise şarpele ce avu de zis, prinse a aluneca prin iarbă şi se făcu nevăzut, iar flăcăul o porni la drum.

Şi merse, zile şi nopţi, de nu le mai ştia de număr, până ce într-o zi întâlni sus, pe munte, un

sihastru bătrân şi bolnav. Îl îngriji cum ştiu mai bine, iar, la despărţire, sihastrul îi dărui un mănunchi de ierburi spunându-i să le aprindă când va ajunge la zâna cea rea, căci mireasma lor va adormi pe zână şi pe supuşii ei. Flăcăul îi mulţumi şi porni iar, în căutarea zânei cele rele.

După ce mai merse o bucată de drum, văzu un iepure ce şchiopăta şi plângea amarnic; îl întrebă de ce plânge, iar iepurele îi arătă o lăbuţă umflată în care se lăfăia un ghimpe, şi-i zise că aşa şchiop îl poate prinde şi mânca oricine. Flăcăul scoase ghimpele din lăbuţa iepuraşului. Auzind că merge spre palatul zânei, iepurele îl rugă pe băiat să-l lase jos, spunându-i că nici mort nu merge mai departe, dar că-l aşteaptă acolo până s-o întoarce.

Flăcăul porni de unul singur la drum şi către seară ajunse la palatul zânei. Şi palatul acesta era înconjurat de ziduri atât de înalte, că numai păsările puteau zbura peste ele. Dacă văzu băiatul că n-are cum intra-n palat, se gândi să ceară ajutor şarpelui. Scoase deci solzul şi privi la el. Cum se uita el aşa, iaca şi şarpele se ivi de nu ştiu unde şi-i zise:

— Aşa-i că ţi-e greu fără mine, frăţioare? Da' lasă supărarea, că nici pâs n-ai apuca să zici şi te trezeşti musafir nepoftit în grădina zânei. Fă bine şi bagă solzul în gură, ca să te faci şarpe ca mine, dar nu cumva să-l înghiţi, că vei rămâne şarpe toată viaţa.

Cei doi şerpi, că de-acum şi flăcăul se făcuse şarpe, se târâră pe ziduri şi mai pe ocolite, mai pe de-a dreptul, intrară în grădina zânei. Cum ajunseră, aprinseră mănunchiul de ierburi dat de

sihastru şi porniră să caute prin palat trandafirul de aur. Îl găsiră în iatacul zânei, care dormea tun, iar împăratul şerpilor nu-l lăsă pe băiat să se atingă de trandafir, ci îl smulse chiar el din vasul în care era pus, apoi se furişară afară din palat.

De-abia trecură zidul, că şi auziră larmă în urma lor; zâna se trezise şi întreba ierburile de lângă zid:

— Ziceţi că hoţul care mi-a furat trandafirul era un şarpe?

— Şarpe era, milostivă stăpână. Uite cum m-a strivit până să urce pe zid.

— Ce să facă un şarpe cu balsamul trandafirului de aur? Eu cred c-aţi visat, ori a fost altceva, dar las pe mine. Şi se apucă a striga de răsunau văile primprejur: Şarpe de eşti, în om să te prefaci; iar de eşti om, să te prefaci în şarpe.

Cât ai clipi din ochi, şarpele cel adevărat se prefăcu într-un tânăr de toată frumuseţea. Era înalt şi zvelt, iar pe umeri purta o mantie verde-argintie, pe cap avea coroană împărătească şi-n mâini, în loc de sceptru, ţinea trandafirul domniţei. Alături de el, se târa un şarpe, ca toţi şerpii, căci aşa arăta acum flăcăul cel mândru ce plecase în căutarea trandafirului de aur.

— Să ne grăbim, frăţioare, zise tânărul către şarpe; trebuie să ajungem în vârful muntelui unde se sfârşeşte împărăţia zânei, că, de-i trecem hotarul, nu mai are putere asupra noastră.

Iepuraşul, care-l aşteptase acolo, îl luă în spinare pe flăcăul prefăcut în şarpe şi, cât ai bate din palme, ajunse cu el de cealaltă parte a muntelui. Împăratul şerpilor, care abia se ţinea de

urma lor, îi ajunse şi zise:

— Acum să ne luăm fiecare ce-i al nostru; dă-mi solzul ce-l ţii în gură şi ia-ţi trandafirul.

Cum scoase solzul din gură, flăcăul se făcu ca mai înainte, iar frumosul împărat al şerpilor se prefăcu în şarpe de cum îl înghiţi.

— Văzuşi, frăţioare, cum am păcălit-o pe zână?

Ea cu paguba şi tu cu frica; că tare ţi-a fost teamă c-ai să rămâi cum te-a blestemat ea. Aşa-i?

— Asta aşa e. Şi nu ştiu cum să-ţi mulţumesc pentru tot ce-ai făcut pentru mine.

— De-ai s-ajungi împărat, să rămâi tot bun la suflet cum eşti acum, şi de s-o îmbolnăvi vreun şarpe de-al meu, lasă-l să se strecoare în grădina împărătească şi să miroasă trandafirul de aur.

Flăcăul zise că aşa va face şi, luându-şi rămas bun de la împăratul şerpilor, o ţinu tot într-o goană până la palat. Aici slujitorii îmbrăcaţi în straie cernite agăţau de poartă şi ziduri flamuri mari şi negre, iar mulţime de oameni stăteau în jurul lor plângând în hohote. Flăcăul îi întrebă speriat de n-a murit cumva domniţa, iar ei îi răspunseră că nu încă, dar îşi dădea ultima suflare. i Atunci el ridică în sus trandafirul de aur, să vadă toată lumea şi să se bucure că-i adusese domniţei leacul ce-i trebuia. Intră apoi în palat şi se duse! de-a dreptul în iatacul domniţei. Fără a băga în seamă pe careva din jur, îi luă mâna şi i-o puse pe trandafirul de aur pe care i-l dădu să-l miroasă. I îndată domniţa deschise ochii, apoi îi îmbrăţişa pe împărat şi împărătească. Slujitorii primiră, poruncă să-şi schimbe straiele cernite cu altele de sărbătoare, că tânăra domniţă va fi mireasa

flăcăului ce-o scăpase din ghearele morţii.

Se făcu o nuntă împărătească de la care nu lipsi nimeni. Chiar împăratul şerpilor veni dimpreună cu iepuraşul, să ureze mirilor multă fericire şi viaţă îndelungată. Se vede că urarea lor a fost făcută din toată inima, că de n-or fi murit, mai trăiesc şi astăzi, jfe împăratul Spic de grâu

LA MARGINEA UNEI CETĂŢI trăia odată o bătrână săracă şi singură cuc, care dorea din tot sufletul să aibă o găină şi-un copil. Copilul, să-i fie sprijin la bătrâneţe, iar găina, ca vietate pe lângă casă; din aceste două dorinţe, numai una putu să şi-o împlinească însă.

Punând ban lângă ban, strânse cât îi trebuia şi-şi cumpără o găină. Ca să nu-i moară orătania de foame, se duse la târg să-i ia ceva grâu. Ajunsă acasă, îi aruncă din grâul luat ca să mănânce, dar găina, ca orice găină, începu să-mprăştie boabele, râcâind în dreapta şi-n stânga. Un bob se rostogoli la picioarele bătrânei şi, fiind mai plinuţ şi mai frumos decât celelalte boabe, nu se îndură să-l dea găinii. Bătrâna luă o strachină veche, puse pământ în ea şi vârî acolo bobul de grâu, zicându-i:

— De-oi încolţi şi-oi înverzi, tu ai să fii pe viitor norocul meu!

Bobul n-aşteptă să fie rugat şi în câteva zile încolţi; înverzi şi mai-mai să-i deie spic. De bucurie, bătrâna nu mai ştia ce să facă; îl uda, îl alinta şi nu se urnea de lângă el, vorbindu-i ca unui om, nu ca unui spic de grâu ce era.

Când îi dădu odoru-n pârg, bucuria îi fu şi mai mare, că era dolofan şi bogat în boabe, nu ca alte spice ce văzuse în viaţa ei.

Într-o noapte, bătrâna visă un tânăr chipeş că vine spre ea şi-i zice:

— Mamă, de-acu îs aproape gata: ia aminte, dar, la ce-am să-ţi spun: Dimineaţă, scoate din spic un bob şi du-te cu el la târg, de-l vinde, c-ai să capeţi bune parale pe el. Să nu scoţi două sau trei, ci numai un bob în fiecare zi. Pe ultimul să-l pui iar în pământ, să facă alt spic.

Dimineaţa se trezi bătrâna cu ochii la spic. Era galben ca aurul şi boabele parcă stăteau să-i pice; ea luă unul, cum i se spusese-n vis, şi plecă cu el la târg. Acolo, lume multă şi de tot felul. Cum văzură bobul de grâu care sclipea la soare de-ţi lua ochii, spuseră că aşa nestemată mai rar şi că face cât o avere. Se minună ea de-aşa vorbe, dar, când văzu ce bănet capătă pe un singur bob, nu-şi mai încăpu în piele de bucurie.

A doua zi iar luă un bob din spic şi iar căpătă bani, de nu mai ştia ce să facă cu ei. Îşi cumpără loc şi-şi făcu o casă de credeai că stă în ea un dregător de la palat, nu o bătrână cu spicul şi găina ei. Şi-a tot scos ea câte-un bob şi l-a vândut, pân ce-a rămas unul, pe care-l puse cu cinstea cuvenită într-un vas din porţelanul cel mai fin.

Şi iar încolţi şi-nverzi grâul şi iar dete spic, care se coapse până ai bate din palme. Şi, noaptea, tânărul cel frumos se înfiinţa la patul bătrânei, spunându-i din nou:

— Mamă, sunt gata!

Şi-aşa mereu şi mereu pân ce ajunse bătrâna să nu mai aibă loc de bani în casă. Cumpără atunci un palat mare şi frumos, ca al împăratului, numai că, având ea atâţia bani, puse de-l împodobi cu

scumpeturi, de credeau străinii veniţi în cetate că acela-i sălaşul împăratului. Deşi era foarte bogată, bătrâna tot se mai ducea la târg cu bobul ei de grâu până ce într-o zi, venind acasă, găsi găina cocoţată pe vasul de porţelan. Din spicul de grâu nu mai rămăsese nimic, aşa îl rupsese şi-l ciugulise pasărea.

Se porni pe un plâns cu sughiţuri zicând:

— Nu mi-e că n-o să mai am boabe să vând, c-am avere să dau şi altora şi tot să-mi mai rămână, dar pe băiatul meu cum o să-l mai văd în vis fără de spic? Of, dragul mamei, cum te aşteptam să vii, c-aş fi pus toate boabele-n pământ, numai să-ţi aud glasul! Şi-acum te-ai dus şi n-am de unde să te iau!

Şi tot aşa plânse până se făcu seară, apoi prinse să strângă ce-mprăştiase neghioaba de găină. Când s-apropie de vas, auzi un oftat, apoi un glas care-i zicea:

— lamă, măicuţă, de-aici, că aşa cum stau, nici nu mor, nici nu trăiesc!

Se uită ea mai bine-n vas şi văzu un bob de grâu pe jumătate băgat în pământ de ghearele găinii. Îl scoase din vas, îl spălă, îl şterse şi s-apucă să-l sărute pân ce bobu-i scăpă din mână.

— Amar de sufletul meu, măiculiţă, că iar te pierdui! zise bătrâna şi se porni să bocească şi mai tare ca-nainte.

Dar un glas de undeva o îmbărbăta:

— Nu mai plânge, măicuţă, c-am văzut cât ţi-s de drag şi nu te-oi mai părăsi nicicând.

În faţa ei şedea tânărul din vis, mai frumos ca oricând. Se îmbrăţişară ei, mai apoi tânărul îi zise

c-o roagă să meargă în fiecare zi prin cetate, să-i aducă veste ce mai e p-acolo, că el nu vrea să vadă pe nimeni şi nici să fie văzut nu vrea.

Începu bătrânica să meargă în fiecare zi prin cetate şi-i spunea lui fecioru-său că toate-s aşa precum le ştie, până ce odată veni cu vestea că împăratu-şi găteşte oastea, să poarte război cu vecinul, care de la o vreme îi tot sta împotrivă.

Cum auzi una ca asta, flăcăul îşi puse platoşa de aur, se încinse cu spada şi, luând mantia brodată cu spice de grâu, dete să plece.

— Unde te duci, dragul mamei, de te găteşti aşa? îl întrebă bătrâna.

— Unde, ne-unde, mata nu-ţi face griji, că de-ntors mă-ntorc degrabă şi teafăr.

Zicând aşa, încalecă pe cal şi pân să se dezmeticească bătrâna, el şi ajunse unde purta război împăratul. Se aşează lângă el şi-i uimi pe toţi cu vitejia lui, aşa că-n scurt timp de la venirea lui nu mai rămase picior de vrăjmaş.

Împăratul îi mulţumi, dar când dete să afle cine-i şi de unde vine, flăcăul îi făcu o închinăciune şi pieri din faţa lui.

Ajuns acasă, îi spuse maică-sii că iar să umble, să mai afle ce-i şi cum. Ea nu se lăsă, ci colindă din nou prin cetate, iar la întoarcere îi spuse că împăratul caută de zor pe-un tânăr ce l-ar fi ajutat în bătălie. Băiatul zâmbi, dar nu-i spuse ce ştia, aşa că bătrâna se ducea mai departe în cetate, să afle ce mai e pe-acolo. Veni într-o bună zi cu vestea că-i doliu mare la palat. Zmeul-zmeilor furase pe fiica împăratului şi ştia o lume c-avea aşa obicei, că după un timp da pe tânăra nevastă

maică-sii să o mănânce, iar el îşi căuta altă soaţă.

Dac-auzi fălăcul ce-o aşteaptă pe domniţă, iar se încinse cu spada şi porni în căutarea zmeului; iar când îl găsi, se luptă cu el din zori până spre seară, când îl birui şi-i tăie capul.

A doua zi o luă pe urmele zmeoaicei şi, găsind-o, o trimise să caute pe cealaltă lume carne tânără de noră. Luă apoi pe fata împăratului, care de frică nu scotea o vorbă măcar, o duse în cetate şi o dete în primire străjilor de la palat; iar el plecă acasă numaidecât, să se odihnească, fiindcă era frânt de cât luptase.

Când se trezi, maică-sa îi spuse că umblă veste peste tot că împăratul, neştiind cum să mulţumească celui ce i-a scăpat fiica şi cetatea de la rău, poruncise să se pună pe toate palatele şi casele mai arătoase flamuri brodate cu spice de grâu.

— Or să vină şi la noi, dragule, aşa că să ne gătim de oaspeţi.

— Să nu primeşti pe nimeni, mamă, iar de palatul nostru să nu s-atingă careva; numai dacă vine împăratul şi vrea să agaţe flamura cu mâna lui, pe el poţi să-l laşi, dar pe altul nu.

Bătrânica făcu întocmai, iar dregătorii se duseră lampărat şi-i spuseră că numai pe cel mai falnic palat nu atârnaseră flamura recunoştinţei, că nu li s-a dat voie.

Când auzi împăratul ce vorbe-a spus bătrâna, porni cu ostaşi şi curteni să vadă cine-i nesocotea porunca. Era furios nevoie mare, aşa că intră în palatul bătrânei ca o vijelie; dar pe loc îi trecu supărarea când îl văzu într-un jilţ de aur pe Spic

de grâu.

— Fata mea, spuse el întorcându-se spre ceata de curteni unde ştia că-i fiică-sa: ăsta-i tânărul ce te-a scăpat de zmeu?

— Da, tată, îi răspunse fata cu ochii la Spic de grâu.

— Dacă-i aşa şi dacă-ţi place fata mea, eu ţi-oi da-o, nu numai pe ea, dar şi coroana dimpreună cu întreaga împărăţie. Primeşti?

— Da, împărate, şi fii sigur c-oi primi cu mâini bune ce-mi dai.

— Noi tot vorbim, mai zise împăratul şi eu nici nu ştiu cum te cheamă, băiete.

— Spic de grâu îi zice, măria ta, spuse bătrânica, şi eu sunt mama lui.

— Fii dumneata sănătoasă, mătuşă, c-aşa fiu mai rar. Iar voi ceilalţi, să ştiţi cu toţii că-mi dau fata după Spic de grâu, care de azi înainte vă este împărat.

— Trăiască împăratul Spic de grâu! strigară înveseliţi curtenii şi plecară care-ncotro să se pregătească de nuntă.

POVEŞTI GEORGIENE

Cerbul cu coarne de aur

A FOST ODATĂ ca niciodată, că dacă n-ar fi fost, nu s-ar povesti. Ceea ce veţi afla s-a petrecut cândva, într-un sătuc înconjurat de munţi, într-o casă aflată la marginea pădurii, trăia un cioban singur, singur de tot. Tot timpul era dus cu oile. Îi plăcea să doarmă afară în aer liber şi să privească munţii de care nu se sătura niciodată, într-adevăr, munţii erau nespus de frumoşi, nespus de falnici,

dar nimeni nu se putea lăuda că ar fi ajuns pe piscurile lor. Chiar dacă apucai să urci o vreme, vraja lor te cuprindea şi te atrăgea spre înălţimi, pe cărări tot mai abrupte, pe poteci tot mai înguste. Aşa se face că în fiecare an se spunea că muntele înghite oameni.

Într-o seară, obosit fiind, ciobanul se gândi să treacă pe acasă. Când ajunse, se miră văzând lumină înăuntru. Se apropie tiptil de geam şi nu-şi crezu ochilor: în casă, domnea peste toate o ordine desăvârşită, iar la masă, sprijinită într-un cot, stătea o preafrumoasă fată cu părul bălai, dusă pe gânduri, cu privirea pierdută. Ciobanului i se opri respiraţia. Nu-şi putea dezlipi ochii de la frumuseţea fără seamăn a fetei. Nu ştia ce să facă: să intre sau să nu intre! în vremea aceasta, un zgomot asurzitor îl făcu să tresară. Cercetă cu privirea în jur, dar nu-i fu dat să vadă nimic. Gândul la frumoasa fată îl făcu să uite repede, dar când îşi aruncă din nou privirea pe fereastră, unde s-o mai găsească! Fata cea frumoasă dispăruse! Doar lângă uşă zări nişte coame strălucitoare de aur, şi apoi, uitându-se mai bine, văzu un cerb mândru, care se topi cât ai clipi în întuneric.

Intră în casă, se aşeză pe scaunul pe care stătuse fata mai înainte şi inima lui se cufundă într-o tristeţe adâncă. Nu mai putea dormi în casă şi, ca şi altă dată, se culcă sub cerul liber.

A doua zi, ciobanul o porni pe drumul său obişnuit. Când ajunse la marginea satului, zări o mulţime de oameni vorbind:

— L-am văzut cu ochii mei! Avea coarne de aur. Îţi lua ochii, aşa strălucea! spunea careva.

— Şi eu l-am văzut! A luat-o înspre munte, confirmă altcineva.

Ciobanul se întrista şi mai mult. Ştia acum că fata cea frumoasă nu era alta decât… cerbul cu coarne de aur despre care vorbeau sătenii. Mai ştia că oamenii de-acum vor căuta cerbul până-l vor găsi şi, în felul acesta, viaţa fetei era în primejdie. Se hotărî s-o pornească în munţi, de unde – aşa după cum se spunea – nimeni nu reuşea să se mai întoarcă.

Iarba verde părea că-i zâmbeşte. Florile, aceleaşi flori ca şi în vale, aveau aici un parfum deosebit. Păşea înainte, cu bucurie în piept, de parcă cineva anume îl chema sus, cât mai sus. După câteva ceasuri bune de mers, iarba nu mai era verde, avea o culoare argintie; în aer se simţea o adiere plăcută, care-ţi dădea puterea să mergi mai departe. Îşi dădu însă seama că oile nu-l mai puteau urma şi că o luaseră la goană, către vale. Se opri pentru o clipă. Îşi făcu din nou curaj şi o porni înainte, dar abia îşi mai putea ridica piciorul, pământul parcă i-l atrăgea ca un magnet. Se simţea fără vlagă. Nu-l părăsea însă chipul fetei şi al cerbului cu coarne de aur. Ajunse, în sfârşit, sus, într-o poiană, lac de sudoare şi sleit de puteri.

Căzu la umbra unui pom ciudat, căci avea frunze lungi, şerpuitoare, şi aşa de roşii, cum nu mai văzuse vreodată.

— Oh, pomule, ajută-mă să-l găsesc pe cerbul cu coarne de aur! Arată-mi drumul spre el!

Îl rugă ciobanul.

Pomul păru să-l înţeleagă, căci se scutură şi

lângă cioban căzu o frunză roşie ca para focului, pe care era desenat drumul pe care-l avea de urmat. Ciobanul puse cu grijă frunza la piept, se ridică şi, simţind parcă noi puteri, o porni spre creasta muntelui. Drumul era şi mai anevoios *ca* până acum. A mers el cât a mers şi nimeni n-ar putea spune cât de departe a ajuns. Adevărul este că n-ar mai fi putut face un pas mai mult. Se întinse din nou pe jos ca să-şi mai tragă sufletul. Când îşi reveni, văzu lângă el o bătrână slabă, cocârjată.

— Bine-ai venit la noi în munţi, feciorule! îi spuse ea. Dacă nu eram eu, erai mort până acum. Am să te fac eu bine, fiindcă eşti singurul om care a ajuns până la mine.

— O, mătuşico, îţi mulţumesc pentru bunătate, dar am să te rog să mă ajuţi să găsesc…

Bătrâna nu-l lăsă să termine.

— Ştiu eu ce vrei să spui, zise ea. Ştiu că eşti în căutarea cerbului cu coarne de aur. E fiica împăratului munţilor, dar acum este în vraja unui balaur groaznic, care i-a omorât părinţii şi mi-a răpit şi mie pe cei şase feciori…

Şi începu să plângă. Lacrimile i se prelingeau în barbă.

— Balaurul a cerut-o în căsătorie, urmă ea printre lacrimi, dar nici n-a vrut să audă. A vrut să-şi ia zilele, dar balaurul, prinzând de veste, a transformat-o în cerb. Şi acum aşa umblă peste tot. Din când în când îşi reia chipul de fată, dar numai atunci când balaurul e dus departe. Uite aşa, fiule, trăim în sărăcie, nici n-avem ce pune în gură, pentru că toate bucatele se usucă la noi. Se

vede treaba că tu eşti un flăcău curajos, de-ai ajuns până aici. Am să te ajut... şi lacrimile îi înecară din nou glasul.

— Nu, mătuşico, nu trebuie să plângi. Am să te ajut eu să-ţi găseşti feciorii.

Trecură zilele. Ciobanul îşi recapătă puterile, căci bătrâna îl îngriji bine. Mai avea de străbătut o cale lungă şi anevoioasă. Trebuia să treacă peste munţi, peste râuri şi lacuri. Aflase că balaurul avea castelul bine păzit şi prin urmare trebuia să se strecoare în taină până la el. Nu, nu era uşor, dar ciobanul era curajos. Gândul lui era numai la cerbul cu coarne de aur şi asta îi dădea noi puteri.

Într-o dimineaţă, ciobanul se trezi înainte ca soarele să-şi arate faţa şi merse să-şi ia rămas bun de la bătrână.

— Mătuşico, acum trebuie să plec. Nu mai pot zăbovi nicicum.

— Bine, fiule, poţi pleca, dar mai înainte vreau să-ţi dau ceva.

Bătrâna se apropie de un cufăr vechi, prăfuit; îl deschise şi scoase dinăuntru o cutie, din care luă un lanţ de aur şi un talisman, le puse la gâtul ciobanului şi-i spuse:

— Ţine, fiule, cu astea nu mai ai moarte; să le faci cadou soaţei tale. Ţine şi cuţitul ăsta, e de la răposatul meu soţ, şi ţine minte: o să trebuiască să-l mânuieşti cu pricepere când te vei lupta cu balaurul. Şi să-l biruieşti negreşit, altfel, pe meleagurile astea, nu vom avea niciodată linişte.

Ciobanul îmbrăţişa pe bătrână şi o porni grăbit la drum.

A mers el cât a mers, până a ajuns la malul

unui pârâu. Se aşează să se odihnească, dar se miră de culoarea roşie a apei. Părea sânge, dar nu era sânge. Se uită pe firul apei, să vadă ce anume provocase această culoare. Aşa văzu că în apă zăcea un viţel cu ochii trişti şi plini de suferinţă. Ciobanul îl trase la mal şi-i căută rana. Viţelul încercă să se ridice, dar nu putu. Căzu înapoi şi spuse ciobanului:

— Omule bun, degeaba vrei să mă ajuţi. M-a răpus balaurul. Te rog, ai grijă, după moartea mea, să mă înmormântezi cum se cuvine. Să-mi păzeşti mormântul până ce va creşte pe el un arbust care va face nişte fructe mici roşii. Să le aduni, să le fierbi, iar din zeama lor să faci o băutură care o să poată adormi pe oricine, chiar şi pe balaur. Dacă ai să-l răpui, va fi pentru mine ca a doua viaţă.

Şi viţelul îşi dădu duhul.

Ciobanul făcu întocmai cum îl rugase viţelul, în fiecare dimineaţă uda mormântul, iar la capătul a două săptămâni, pomul se înălţă şi făcu fructe roşii, din care ciobanul pregăti băutura care putea adormi pe oricine. Şi porni din nou la drum. Ajunse în dreptul unei păduri stufoase de unde se auzeau glasuri de păsărele:

— Ciobanule, ai greşit drumul, uită-te din nou la frunză!

Ciobanul, speriat, căută frunza, o privi cu atenţie, şi văzu că greşise într-adevăr drumul. Se adresă păsărelelor, cu recunoştinţă în glas:

— Vă mulţumesc mult de tot, păsărele dragi, pentru ajutorul vostru!

Merse zi şi noapte, multe zile şi multe nopţi,

până ajunse el la o cetate mare. Era înconjurată de un zid gros şi păzită de nişte uriaşi. Îşi dădu seama că în faţa lui se afla castelul balaurului. Ştia că îi va fi nespus de greu să pătrundă înăuntru. Trebuia să găsească însă o cale. De aceea se puse la pândă şi urmări ceasul la care mâncau paznicii şi când se schimbau. Nu i-a fost greu să observe că mâncau enorm de mult, nici mai mult nici mai puţin decât câte un viţel fiecare. Apoi, cât trebuia să mănânce balaurul!? îşi aminti pe dată de zeama pe care o adusese cu sine: trebuia, pe furiş, să picure din ea în băutura fiecăruia dintre ei. A mai vegheat o noapte, iar pe la cântători, reuşi să ducă la capăt şi acest lucru. Fu şi el uimit de somnul puternic ce-l provocă acea fiertură, dar, după atâta alergătură în jurul zidului, căzu frânt de oboseală.

Se auzi o voce cunoscută, care-i spuse:

— Scoală-te, ciobanule! Tocmai acum, când ai reuşit să ajungi aici, te laşi doborât?

În faţa lui se afla cerbul cu coarne de aur. Ciobanul se ridică atunci într-o clipă şi vorbi cu capul plecat:

— Frumoasă prinţesă a munţilor, ştiu cine eşti, cunosc povestea ta, vreau să te ajut. Pentru tine am venit în munţi. Dar nu mai ştiu ce trebuie să fac de aici înainte.

— Bunul meu cioban, îţi mulţumesc pentru tot ce ai făcut pentru mine. Nu te da însă bătut. Curaj! Acum poţi intra uşor în curte să pui zeama aceea în apa pe care o bea balaurul. După ce va adormi, te duci repede şi-i salvezi pe cei închişi. Acolo se află şi cei şase băieţi ai bătrânei, care ştiu cum să omoare balaurul. Eu nu te pot ajuta,

trebuie să cobor cât mai repede în vale, căci, dacă stau mai mult, balaurul o să mă simtă. Însă am să te aştept în căsuţa ta şi o să am grijă de oile tale. Te aştept, bunule cioban, mai spuse cerbul şi o porni în goană.

Când pătrunse ciobanul în cetate, totul se cutremură în jur.

— E-he-he! Crezi cumva că nu ştiu cine eşti?!

Hai să vedem de ce eşti în stare şi la ce-ai venit!

strigă balaurul.

Dar ciobanului nu-i fu teamă şi strigă şi el:

— Ce vreau eu?! Cine mă întreabă? Tu care-i urăşti şi-i omori pe oameni, tu care faci numai rele, ce-mi poţi tu face mie, şopârlă neputincioasă?

Balaurul arunca flăcări pe gură. Ciobanul scoase fulgerător cuţitul, îl înmuie iute în zeama adormitoare şi răni limba fiarei. Se scurseră câteva clipe şi balaurul căzu la pământ. Ciobanul n-avea timp de pierdut şi fugi spre temniţă, să-i elibereze pe osândiţi. Odată ajuns, se opri uimit pe loc: o larmă mare, venind dinspre temniţă, îl făcu să-şi dea seama că e în primejdie.

— Oameni buni, am venit să vă ajut. Acum balaurul doarme, trebuie să-l omorâm, ajutaţi-mă!

Oamenii se apropiară de el, neîncrezători.

— Staţi, oameni buni! Omul acesta spune adevărul. Lanţul pe care îl are este de la mama mea, mărturisi unul dintre fraţi.

Văzând că spune adevărul, alergară cu toţii să omoare balaurul. Fraţii ştiau că numai focul îl putea ucide şi atunci dădură foc întregului castel.

A ars castelul, au ars şi paznicii, au căzut şi pereţii şi, peste puţină vreme, în locul castelului se ridica un morman de cenuşă. De bucurie, oamenii nu mai ştiau ce să mai facă şi încotro s-o apuce. Atunci ciobanul le spuse:

— Duceţi-vă degrabă la casele voastre, unde vă aşteaptă soţiile şi fiii voştri.

Apoi se îndreptă către cei şase fraţi şi le spuse:

— Iar voi, mulţumiţi în numele meu mamei voastre, că eu sunt tare grăbit. Trebuie să găsesc cerbul cu coarne de aur, căci viaţa lui e în pericol.

Spunând acestea, porni iute spre casă.

După trei zile, ajunse la mormântul viţelului. Se aşează la umbra copacului de pe mormânt, şi-i mulţumi pentru ajutor. Pomul începu să vorbească:

— Eu trebuie să-ţi mulţumesc, tu eşti cel care ne-a ajutat, cu bunătatea ta, cu curajul tău. Te rog să iei frunza aceasta şi, când vei avea nevoie de mine, să mă chemi. Şi acuma, drum bun!

Cu paşi grăbiţi, ciobanul coborî în vale. În curtea casei lui văzu o mulţime de oameni. Se apropie speriat:

— Ce s-a întâmplat, oameni buni?

— O, ciobanule, la tine în casă a intrat cerbul cu coarne de aur şi nu ştim dacă să intrăm sau nu, să ne convingem!

— A, asta era, deci. Poate că vi s-a părut.

Intră singur în casă şi o găsi pe prinţesă tremurând de spaimă. Când îl văzu intrând, îi sări plângând în braţe şi-i spuse:

— Bunule cioban, am simţit imediat când a murit monstrul: vecinii tăi m-au văzut cu chip de

cerb, dar când am pătruns în casă m-am transformat pentru totdeauna în fiinţă omenească. Nu mai vreau să mă întorc în munţi. Vreau să rămân aici cu tine, toată viaţa.

Ciobanul nu găsea cuvinte ca să-i răspundă.

— Prinţesa inimii mele, nu te las să pleci. Vei rămâne cu mine aici şi eu voi fi cel mai fericit om, dar trebuie să dispară coarnele de aur, trebuie să dovedim oamenilor că aici n-a intrat niciun cerb cu coarne de aur.

În disperarea care îl cuprinse, ciobanul îşi aminti de frunză şi-i ceru ajutorul.

— Sunt aici şi ştiu ce vrei. Imediat coarnele de aur se vor topi în aer! se auzi o voce.

Şi coarnele de aur dispărură fără urmă. Ciobanul ieşi afară, îi invită pe toţi vecinii în casă, spre a se convinge. La vederea preafrumoasei prinţese, toţi au uitat de cerb. A fost o nuntă ca în basme, la care n-a lipsit nici bătrâna cu cei şase feciori ai ei. Şi nimeni n-a bănuit vreodată că soţia ciobanului era o prinţesă adevărată.

Zâna Pădurii şi tăietorii de lemne

UNDEVA, DEPARTE, într-o ţară cu cer albastru, cu ape limpezi precum cristalul şi păduri dese de abanos, trăia un tăietor de lemne. Avea o căsuţă în pădure şi o droaie de copii.

Din zori şi până-n noapte muncea. Era însă foarte fericit şi abia aştepta să se întoarcă de la lucru, să-şi poată vedea copiii.

În ziua aceea muncise mai mult ca de obicei. Mort de oboseală, merse la râu, îşi spălă faţa, dar într-un moment de neatenţie îi căzu toporişca în apă. Tăietorul se aşează atunci pe mal şi începu să

plângă: altă toporişca nu mai avea acasă. Durerea lui era atât de sfâşietoare, încât şi pietrele plângeau de mila lui.

— Omule, ce-i cu tine, de ce plângi aşa de amarnic? îl întrebă Zâna Pădurii, care se apropiase pe nesimţite.

— Ce să fie, frumoasă zână? Mi-a scăpat toporişca în apă. Nu ştiu să înot şi nu pot s-o caut, răspunse omul, necăjit.

— N-ai nicio grijă, ţi-o aduc eu imediat, îi spuse zâna şi dispăru în apă.

Nu peste multă vreme, zâna ieşi la suprafaţă şi-i aduse o toporişca de aur, care strălucea în soare de-ţi lua ochii.

— Nu, frumoasă zână, asta nu-i toporişca mea, spuse tăietorul de lemne.

Zâna intră iarăşi în apă şi scoase de data asta o toporişca de argint.

— Asta e a ta?

— Nu, frumoasă zână, răspunse el din nou.

Zâna intră pentru a treia oară în apă şi ieşi aducând o toporişca de bronz.

— Nici asta nu-i toporişca ta?

— Nu, Zâna Pădurii, pe-a mea nu cred s-o mai găsim.

Şi începu să plângă şi mai amarnic.

Zâna intră pentru a patra oară în apă şi, când ieşi, în mână ţinea toporişca tăietorului de lemne. Bucuria acestuia nu mai cunoscu margini.

— O, Zâna Pădurii, îţi mulţumesc mult că mi-ai găsit toporişca! Mă duc repede să-mi continui lucrul.

Am pierdut prea mult timp.

Îşi puse iute toporişca la brâu şi dădu să plece.

— Stai, omule, nu te grăbi aşa! Vreau să-ţi dăruiesc ceva: toporişca de aur, pe cea de argint şi pe cea de bronz, le meriţi, pentru cinstea ta!

Zâna dispăru atât de iute, că tăietorul de lemne nici n-avu timp să-i mulţumească. Apoi o porni fericit prin pădure. La un moment dat se întâlni cu un alt tăietor de lemne.

— Dar de unde ai toporiştile acestea atât de frumoase? îl întrebă uimit celălalt.

Îi povesti întocmai cele întâmplate, după care se despărţiră şi-şi văzu fiecare de drum. Dar cel de al doilea tăietor de lemne alergă la râu, îşi aruncă toporişca în apă şi începu să plângă cu lacrimi de crocodil. Nu după multă vreme apăru şi Zâna Pădurii.

— Ce ai, omule, de ce plângi?

— O, Zâna Pădurii, mi-am pierdut toporul în apă şi nu ştiu să înot!

Zâna Pădurii intră repede în apă şi peste puţină vreme reveni cu un topor de aur în mână.

— O, frumoasă zână, ăsta e toporul meu, îţi mulţumesc mult.

Zâna Pădurii se înfurie atunci peste măsură. Aruncă înapoi în apă toporul de aur şi-i spuse tăietorului de lemne, cu mustrare în glas:

— Eşti mincinos şi necinstit! Du-te şi caută-ţi singur toporul, cel pe care singur, cu mâna ta, l-ai aruncat în apă. Şi ţine minte, omule, şi spune şi celorlalţi: pentru un om, în viaţă, cinstea e mai presus decât aurul.

În căutarea nemuririi

A FOST ODATĂ ca niciodată…

A fost o ţară minunată, unde oamenii se năşteau, trăiau cât trăiau şi-apoi mureau. Tot acolo se născuse un băieţel căruia nu-i plăcea să vadă murind oameni şi păsări, animale şi flori. Când s-a făcut mare, mistuit de această durere, s-a hotărât să plece în căutarea nemuririi.

A mers el ce-a mers şi s-a întâlnit cu un cerb care stătea şi se uita prelung spre cer.

— Ei, tinere, i-a zis cerbul. Ştiu ce vânt te aduce încoace. Rămâi cu mine. Până când coarnele mele vor ajunge la cer ai să poţi să stai liniştit aici cu mine.

Tânărul nostru s-a gândit multă vreme la cele spuse de cerb. Rămânând, putea să trăiască foarte mulţi ani, dar asta nu însemna nemurirea.

După ce-i mulţumi cerbului, tânărul îşi văzu mai departe de drum. Şi-ajunse el într-un târziu pe marginea unei prăpăstii. Tot acolo se afla o pasăre. Mult s-a bucurat pasărea când l-a văzut şi i-a ciripit:

— Rămâi cu mine. Ani mulţi o să trăieşti, căci departe e sorocul meu: până se va umple prăpastia asta cu găinaţ mai va!

Cu zâmbetul pe buze, tânărul şi-a văzut mai departe de drum, nu înainte de a-i mulţumi şi prietenoasei păsăruici.

A mers ce-a mers, de nu mai ştia nici el cât a mers, până a ajuns la un castel de cristal, de o frumuseţe rară. Repede l-a înconjurat, până i-a descoperit intrarea. Înăuntrul castelului se afla o tânără cum nu mai văzuse el până atunci. Fără margini i-a fost uimirea când fata, cu o voce dulce, i-a spus:

— Rămâi cu mine şi o să devii nemuritor!

Ştiu că asta îţi este dorinţa.

Nuntă mare au făcut şi fericiţi au trăit multă vreme, de au uitat şi de numărătoarea anilor.

De la o vreme, însă, în sufletul tânărului s-a cuibărit o umbră neagră, care îi alunga somnul. Aşa că într-o zi i-a mărturisit soţiei sale:

— Te iubesc mult, dar tare mă arde dorul de ţara mea, de părinţii mei şi, dacă nu-mi astâmpăr focul revederii, simt că am să mor în curând.

În zadar a încercat ea să-l convingă că multe secole se scurseseră, că nu va mai întâlni pe nimeni dintre cei cunoscuţi, că părinţii lui muriseră de foarte multă vreme, căci el nu mai avea urechi s-o asculte. Dorul de-a se întoarce acasă era cu mult mai puternic decât rugăminţile preafrumoasei lui soţii. Văzând ea că nu-i chip să-l înduplece, i-a dat, înainte de plecare, trei mere şi i-a spus:

— Să le mănânci numai atunci când ai să simţi că-ţi este foame.

Cu lacrimi şi mare durere s-au despărţit cei doi soţi. Şi el a luat-o îndărăt pe drumul pe care pornise în căutarea nemuririi. Mergând şi iar mergând, a trecut pe lângă prăpastia plină de găinaţ: pasărea de mult murise. A trecut pe unde se întâlnise cu cerbul: nu mai era nici el. Îi rămăseseră doar coarnele uriaşe, înfipte în bolta cerului.

În sfârşit, a ajuns şi în ţara lui. Totul era schimbat. Nimic nu mai era ca atunci când plecase. Nici măcar limba nu o mai înţelegea. Cum foamea începu să-l chinuie, şi-a adus aminte de

mere. Mâncă unul. Părul i se albi, iar trupul i se aduse de spate. Mâncă şi cel de-al doilea măr şi simţi cum picioarele nu-l mai ascultă. Parcă-şi pierduse şi graiul. Sub povara bătrâneţii pe care n-o simţise până atunci, se aşează jos.

A vrut să ia şi cel de-al treilea măr. Dar putere nu mai avea să-l scoată din buzunar. În apropiere se jucau câţiva copii. Încet, le făcu semn cu degetul şi aceştia îi scoaseră din buzunar mărul şi el abia putu să-l mănânce. Odată cu mărul se sfârşi şi bătrânul, pe acelaşi pământ primitor în care se născuse.

Povestea trestiei de zahăr

A FOST ODATĂ ca niciodată, a fost o ţară care nu cunoştea frigul şi unde era veşnic vară. Ţara aceasta era înconjurată de ape, cât vedeai cu ochii. În fiecare an, însă, asupra locuitorilor acestui ţinut se abătea o mare nenorocire: se stârnea din senin un vânt puternic, aşa de puternic încât scotea arborii din rădăcini, dărâma casele acoperite cu frunze de palmier, strica livezile şi recoltele, iar oamenii mureau de foame. Tot aici trăia o familie cu doisprezece copii, care o duceau greu de tot cu ale gurii. Fiul cel mare, Pedro, se hotărî într-o bună zi să plece departe, să caute ceva cu care să-şi poată ajuta familia. Când Juan, tatăl său, află de această hotărâre, se întrista nespus de mult.

— De ce vrei tu să pleci, Pedro? De ce?

Tocmai acum când am mai multă nevoie de tine?!

— Tată, nu te întrista! Trebuie să plec cu orice preţ, să cunosc lumea şi să găsesc ceva care să ne

ajute să trăim mai bine.

— Bine, fiule, ce pot să mai zic? îmi dau seama că nu te pot opri, că nu e cu putinţă să te întorc din drumul acesta.

Apăru şi mama, care între timp auzise totul.

— Fiule, mă bucur de hotărârea ta. E greu pentru mine s-aud că te încumeţi la un asemenea drum, dar voi îndura mai uşor ştiind că vei face ceva să ne uşureze viaţa.

Mama plângea şi-l îmbrăţişa. Pedro părăsi casa părintească şi toţi îi urară drum bun. Când ajunse la malul mării, porni să-şi construiască o barcă. Găsi un lemn rezistent, de guayacan, şi începu să-l scobească. Lemnul era tare, degetele i se umflaseră, dar el trebuia să termine treaba cât mai repede. Când barca a fost gata, el a împins-o uşor pe mare. Arşiţa soarelui şi oboseala îl sleiseră; curând se aşează istovit pe marginea bărcii, dar simţi că cineva o împinge înainte. Nu mai ştiu câtă vreme pluti aşa. Deodată simţi că cineva îl stropeşte cu apă. Revenindu-şi, văzu ţărmul aproape şi un delfin care îl purtase către uscat, împingându-i barca.

— Du-te, Pedro, du-te cât mai repede! îl îndemnă delfinul. Ai grijă cum treci lacul cu crocodili. La înapoiere te voi aştepta tot aici.

De bucurie şi de uimire, Pedro nu mai ştia cum să-i mulţumească.

— Delfinule, îţi rămân veşnic îndatorat pentru ajutorul tău. Voi avea grijă să trec cu bine lacul cu crocodili. Dacă poţi să mă aştepţi, tare m-aş bucura. Eu mă întorc peste şase luni. O zi însă dacă întârzii, să nu mă mai aştepţi.

Merse el cât merse şi ajunse la o pădure, pe unde nu călcase picior de om. Înainta cu mare greutate; trebuia să-şi croiască drum printre lianele încâlcite. Deodată auzi răgetul unui pui de leu, care se rătăcise de mama lui, leoaica. Pedro sări de îndată să-l ajute. Îl luă în braţe şi începu să-i caute bârlogul. L-a căutat multă vreme, zgâriindu-se pe faţă şi pe mâini, dar într-un târziu dădu peste frăţiorii puiului de leu. Se ascunse apoi într-un tufiş ca să vadă ce se mai întâmplă cu puiul de leu. Fu şi mai mulţumit când zări pe leoaică venind şi mângâindu-şi odraslele.

Apoi Pedro o porni din nou la drum. După ce străbătu cale lungă, foarte lungă, ajunse într-un sat. Fiind tare prevăzător, aici nu se arătă de îndată oamenilor. Stătu îndărătul unui tufiş şi-i urmări. Limba lor el n-o înţelegea. Într-o bună zi se porni şi acolo un vânt puternic, aidoma celui din ţara lui, care scoase copacii din rădăcini şi dărâmă casele. Veniră apoi apele şi curăţară totul. Trebuie să mai ştiţi că muriseră toţi sătenii şi rămăsese doar o singură familie pe care Pedro n-o scăpa din ochi. Observă ceva ciudat la ei: se salvaseră de la moartea prin foame sugând mereu nişte crenguţe. Curiozitatea lui Pedro era aşa de mare, încât hotărî să afle neapărat ce mâncau ei cu atâta nesaţ. De aceea el se strecură într-o noapte în curtea acelor oameni şi din grădiniţa din faţa casei smulse o plantă cu rădăcini cu tot, o băgă în sân şi dădu să se furişeze iute afară. Când să iasă însă pe poartă, simţi două braţe zdravene cuprinzându-l. Fusese prins. Îl închiseră într-o colibă de bambus. Stătu acolo o zi şi o noapte

nemâncat şi fără apă. Îşi aminti de planta cea smulsă pe care o ascunsese în sân. Începu să o sugă şi văzu că are un gust minunat: era dulce, foarte dulce. Se hotărî îndată s-o ducă în ţara lui, cu orice sacrificiu, fie chiar cu preţul vieţii, în noaptea următoare auzi o respiraţie grea lângă urechea lui. La început se sperie şi se ridică drept în sus.

— Nu te speria, Pedro, sunt eu, leul, regele animalelor. Tu mi-ai salvat puiul şi vreau să te ajut şi „eu pe tine.

Pedro nici n-avu răgaz să răspundă, că leul se repezi cu toată forţa şi sparse peretele colibei. Pedro i se urcă iute în spinare şi ajunse cu bine în preajma unui lac.

— Rămâi cu bine, Pedro, de aici încolo nu te mai pot ajuta, spuse leul şi se îndepărtă.

Pedro rămase singur. Gândurile i se îndreptau spre casă, unde dorea să ajungă cât mai degrabă cu acea plantă miraculoasă. Mare îi fu însă durerea când văzu că trebuie să treacă lacul acela plin de crocodili. Pe luciul apei se vedeau capetele lor, unul lângă altul. Cum să treacă oare? Cine l-ar putea ajuta?

Deodată auzi nişte strigăte şi văzu o bătrână care cerea ajutor.

— Băiatule, nu mai pot merge! Ajută-mă!

Cred că mi-am rupt un picior!

— Vin îndată, mătuşico. Aşteaptă puţin!

Pedro o ajută să ajungă acasă. Odată ajunşi aici, ea se întoarse spre Pedro şi-i spuse:

— Ei, acum, fiindcă am ajuns cu bine la mine acasă şi tu m-ai ajutat, du-te în camera de-alături

şi vei vedea trei lăzi: una plină cu bani de argint, una plină cu bani de aramă şi a treia plină cu bani de aur. Pe perete vei vedea o săgeată şi o sabie. Alege ce vrei, poţi să iei de acolo ce pofteşti.

Pedro făcu întocmai cum îi spuse bătrâna. Văzând cele trei lăzi pline cu bani, se aşează pe podea şi-şi aminti cât de greu o duceau ai lui. Se gândi îndelung cum ar fi mai bine să facă. Se ridică hotărât şi luă sabia.

Când bătrâna îl văzu cu sabia, se bucură şi-i spuse:

— Bravo, Pedro, ai ales lucrul cel mai de preţ, căci sabia aceasta e fermecată. La cea mai mică atingere, duşmanul cade răpus. Însă, de e nevoie, sabia te poate ajuta şi la muncă, atunci când nici nu gândeşti.

Pedro îi mulţumi bătrânei şi se întoarse pe ţărmul lacului cu crocodili.

Aici îşi construi iarăşi o barcă din lemn de guayacan şi purcese apoi curajos la traversarea lacului.

Când crocodilii au simţit barca pe apă, începură să se agite, dar Pedro, cu sabia fermecată în mână, trecu cu bine lacul şi ajunse nevătămat la locul unde îl aştepta delfinul, căci sorocul de întoarcere tocmai se împlinise.

— Bine ai venit, Pedro! spuse bucuros delfinul. Poate mă ajuţi şi tu pe mine: am fost muşcat de un şarpe veninos şi am o umflătură care nu mă lasă să mă mişc. Poate ştii tu cum să mă ajuţi.

Pedro se uită cu atenţie la rană, apoi, cu sabia, curăţă umflătura. Peste câteva clipe, delfinul nu mai avea nimic. Pedro era şi mai fericit acum.

Sabia îşi dovedise încă o dată puterile-i miraculoase, salvându-l pe delfin din ghearele morţii.

În cele din urmă, Pedro ajunse cu bine acasă. Bucuria părinţilor şi a fraţilor să-i nu mai cunoştea margini. Mama se rotea fericită în jurul lui, întrebându-l:

— Hai să vedem, Pedro, ce ai văzut şi ce ai făcut tu pe unde ai cutreierat?

— Multe am mai văzut şi multe am mai auzit, mamă, dar am adus de pe acolo o plantă ciudată şi o sabie fermecată.

Şi le povesti cu de-amănuntul tot. Nimeni însă nu-i dădea crezare. Cum gustară însă din plantă, începură să se minuneze care mai de care. Avea, într-adevăr, un gust minunat. O botezară trestie de zahăr.

Au plantat-o cu multă dragoste, au îngrijit-o cum se cuvine. Se înmulţi degrabă şi, ce să vezi, se dovedi şi rezistentă la aprigele vânturi care bântuiau ţara.

Oamenii s-au învăţat să scoată din cultura ei mari foloase. An de an, suprafeţele cultivate cu trestie de zahăr crescură, iar ea a încetat să mai fie o simplă poveste. De ea sunt legate vieţile a milioane de oameni de pe acele meleaguri.

Darul lui Moş Ger

MOŞ GER dormea toată ziua într-o trecătoare întunecată. Într-o zi, când soarele ajunsese la asfinţit, s-a ridicat, a căscat lung, s-a uitat în depărtare şi încet-încet s-a apucat de treabă. Mai întâi şi-a întins mâna rece deasupra văilor, aşa cum ar fi mângâiat o pisică. Firele de iarbă nu s-

au mai mişcat, au înţepenit. Apoi a coborât spre câmpie, zbârlind coada cailor şi măgarilor aflaţi la păscut. Mai apoi a trecut peste vii, iar frunzele pe care Le-a găsit în cale Le-a chircit de-ndată. După vii a ajuns pe uliţele satului, înroşind obrajii copiilor aflaţi la joacă, ba obligându-i chiar să intre în casă.

În sfârşit, Moş Ger a ajuns la scocul morii, unde în cele din urmă s-a aşezat, sprijinindu-şi capul cu coatele pe genunchi.

Stătea aşa Moş Ger, suflând în joacă şi cântând:

La-la-la, la-la-la.

Scaunul de aur din soare l-am luat.

Să-l cobor jos luna m-a ajutat…

Apa începu să îngheţe. Mai întâi în cerculeţe mici, apoi tot mai mari, care se uneau, în vreme ce gheaţa creştea.

Moş Ger sufla şi sufla şi apoi iarăşi cânta:

La-la-la, la-la-la.

Scaunul de aur din soare l-am luat.

Să-l cobor jos luna m-a ajutat…

Deodată a auzit o voce stranie, care nu era a apei. Nu putea fi nici a tulpinilor de trestie. Nici a bătrânelor sălcii plângătoare – care dormitau precum bătrânii. Vocea aceasta venea de undeva, de jos. Acolo jos, cineva stătea şi sufla în mâini.

— Ei, tu, cine eşti? Vreau să văd ce fiinţă eşti! a strigat Moş Ger.

N-a primit niciun răspuns. Trestiile tremurau de frig, sălciile bătrâne dormeau de-a binelea.

Atunci s-a sculat Moş Ger şi, uitându-se atent, a zărit pe partea cealaltă a scocului morii un

băieţel, care ţinea mâinile la gură şi sufla de zor ca să şi le încălzească. Îl chema Ha.

Moş Ger avea părerea lui despre copii. „Cu siguranţă că n-a venit el până aici pentru ceva bun. Nici vorbă că a venit să prindă ciocănitoarea, care îşi are cuibul în salcia cea bătrână!” A tuşit şi, cu o voce groasă, s-a prefăcut supărat, ba chiar s-a răstit la copil:

— Ei, tu n-auzi când te strig? Nu vezi că îngheaţă apa? Să pleci imediat de aici, altfel am să te îngheţ şi pe tine!

Ha s-a uitat la el cu ochii lui mari, dar nici de data aceasta nu i-a răspuns. A continuat să-şi sufle în mâini.

— Deci nu vrei să mă asculţi! Stai tu acolo şi ai să vezi ce-o să ţi se întâmple! O să fie vai de tine!

S-a aşezat Moş Ger din nou, tot aşa sprijinindu-şi capul cu coatele pe genunchi şi a început să sufle, cât îl ţineau puterile, de s-a aşternut gheaţa peste tot. Trestiile au început să trosnească de frig, iar sălciile cele bătrâne s-au trezit şi s-au pus de îndată la sfat.

— Ei, ce s-o fi întâmplat, de ce s-a supărat aşa Moş Ger?

Ila s-a uitat de data asta cu ochii trişti şi a început să sufle şi mai tare în mâini. Asta l-a înfuriat peste măsură pe Moş Ger. „Cum, se încumetă să se măsoare cu mine băiatul ăsta?” Aşa că s-a aşezat lângă Ila, s-a uitat la el cu ironie, după care l-a apucat de nas.

— Va să zică nu ţi-e frică de mine? Chiar nu ţi-e frică?

Ila s-a repezit cu mânuţele lui rotofeie şi l-a

apucat de nas pe Moş Ger; acesta nu s-a lăsat mai prejos şi l-a tras şi el de urechi.

— Deci nu ţi-e frică? i-a zis Moş Ger, arătându-şi dinţii lui albaştri.

Ia a dat să-şi apere urechile, însă Moş Ger a început să-i frece nasul cu mâinile lui reci.

— Ha, ha, ha, deci nu ţi-e frică de mine?

Ia a pus din nou mâinile la nas, Moş Ger a ajuns din nou la urechile lui la în vreme ce repeta de zor: „Deci nu ţi-e frică de mine?”

Încă niţel şi lui la i-ar fi dat lacrimile. Tocmai atunci s-au auzit voci: se apropia cineva.

— Nu zău, nu mai spune! spunea careva, la şi Moş Ger s-au uitat într-acolo şi au văzut cum veneau patru femei, cu vreascuri în spate. Veneau pe poteca îngheţată şi vorbeau cu glas tare. Cea din faţă era chiar mama lui Ia.

— Mamă, mamă! a sărit Ia în sus de bucurie. Pe tine te aşteptam. Dă-mi legătura s-o duc eu!

— Vai, fiule, cred că ai îngheţat! a spus mama, cuprinsă de teamă, dar la voios, ţâra vreascurile după el.

— A vrut Moş Ger să mă îngheţe, însă n-a putut. Hei, Moş Ger, ia uită-te la mine, să vezi ce băiat voinic sunt eu!

Femeile s-au uitat uimite una la alta. Ele niciodată nu-l văzuseră pe Moş Ger.

— Cum aşa, Moş Ger? Despre cine vorbeşti, băiatul meu? Ce să-i faci! Oamenii mari n-ajung niciodată să-l vadă pe Moş Ger. Ei simt numai frigul, însă nu-l pot vedea.

Moş Ger era la numai doi paşi, lângă sălciile bătrâne şi se gândea şi tare-i mai părea rău: „Ia e

un băiat bun. Degeaba l-am necăjit eu!” Genunchii lui bătrâni au început să i se înmoaie. S-a aşezat jos şi s-a lăsat dus de gânduri. A ieşit o lună imensă, care s-a oprit deasupra capului său şi de acolo, de sus, a strigat:

— Noroc!

Vocea asta l-a întărit pe Moş Ger, i-a dat puteri, aşa că îşi reluă cântecul:

La-la-la, la-la-la.

Scaunul de aur din soare l-am luat.

Să-l cobor jos luna m-a ajutat…

— Noroc, frumoasa mea lună, a strigat el.

S-a învârtit apoi uşor pe călcâie şi a pornit drept spre casa lui Ha. S-a apropiat tiptil de geam, a ridicat mâna şi, în şoaptă, ca să nu-l trezească din somn pe la a spus:

— ta, băiatul meu cel voinic şi bun! Vreau să-mi îndrept greşeala. Vreau să-ţi dăruiesc ceva. Dar ce altceva poate avea un pictor bătrân, fără casă, decât meseria lui de zugrav?

Şi cu degetul arătător a desenat pe geam un pom înflorit, plin de steluţe strălucitoare, întocmai ca în basme, aşa cum nimeni pe lume nu mai văzuse o asemenea frumuseţe.

Pasărea albă

SE SPUNE CĂ UNDEVA, pe malul unei ape, se adunau toate neamurile de păsări, şi mari şi mici, vesele şi triste, păsări singuratice mai ales… căci există şi dintr-astea!

Aşa, singurică, stătea acolo nemişcată o frumoasă pasăre albă. Aântins ciocul numai când prin faţa ei a trecut un melc mititel, de culoarea pământului, care abia se mişca.

— Hei, melcule, unde te duci aşa târâş-grăpiş? strigă pasărea.

— Unde să mă duc? Unde oi vedea şi eu cu ochii! Cum Soarele s-a dus, el ştie unde, acum mă simt în apele mele.

— Cum poţi să spui asta? Toată lumea se bucură când apare Soarele, iar tu fugi de el, ia te uită ce vorbă nesăbuită! îl mustră pasărea.

— Nici până azi n-ai aflat că mama mea este Ploaia? Ea mă spală, mă îngrijeşte. În schimb, Soarele e tare departe de mine. Tu cel puţin poţi să zbori şi să-l vezi mai de-aproape. Eu sunt aşa de mic şi, pe deasupra, mai trebuie să car în spinare şi toată căsuţa mea. Fiindcă veni vorba, ştii cine e bunicuţa mea? Luna argintie! De-aceea e argintie şi dâra pe care o las eu când ies la plimbare, noaptea… Cineva mi-a spus că Soarele mi-ar fi un unchi mai îndepărtat, dar cine să mai ştie!… Tot ce ştiu e că într-o zi am scos capul din căsuţă şi am vrut să mă uit la Soare. Puţin a lipsit să nu pier cu totul de dogoarea lui, să mă prăjesc de viu. Aşa că, de atunci, nici că mă mai interesează acest uriaş.

Aşa grăi melcul şi apoi îşi văzu de drum. Nici mai repede şi nici mai încet ca până atunci.

Din urmă se auzi glasul păsării albe, care-i mai strigă:

— Ei, melcule, dar unde-ai plecat aşa grăbit?

Vreau să-ţi dăruiesc ceva.

Zicând asta, puse iute în faţa melcului o gărgăriţă.

— Mulţumesc, dar nu-mi trebuie, zise melcul.

Şi până să-şi termine vorba, gărgăriţa zbură

fericită spre înaltul cerului.

— Dacă-i aşa, mâine o să fie iar vreme frumoasă şi iarăşi ai să te bucuri, pasăre albă şi bună, mai zise melcul, înainte de a se ascunde în căsuţa lui.

În liniştea serii, pe malul apei, numai pasărea cea albă rămase gânditoare.

Oraşul de bronz

A FOST ODATĂ ca niciodată, că dacă n-ar fi fost nu s-ar povesti. A fost un împărat care nu se gândea decât cum să facă să-şi întindă mai mult domeniile. Când afla că undeva există vreo ţară sau vreun oraş, fie cât de depărtat, trimitea oameni în recunoaştere, după care trimitea armate spre a le cuceri. Auzise că undeva, peste mări şi ţări, exista un oraş de bronz. Îşi chemă supuşii şi pe unicul său fiu şi le spuse:

— Am aflat că undeva, departe, s-a înălţat un oraş de bronz; ştie cineva ceva despre viaţa acestui oraş?

— Da, înălţate împărate. Ştim şi noi de acest oraş de bronz, dar nu ştim unde este şi nici ce fel de oameni îl locuiesc, răspunseră supuşii săi.

— Bine, bine, de aceea v-am chemat, să aflaţi încotro se află. Eu vă voi da provizii şi tot ce vă este necesar, numai ca să-l găsiţi.

— Mă duc şi eu, tată! se auzi, îndrăzneaţă, vocea fiului său, Laşa.

Când îl auzi, împăratul se întrista, căci nu se aşteptase să-l părăsească tocmai copilul lui, dar ce putea face? Ştia că nu-l va putea împiedica din hotărârea lui. Îl numi atunci în fruntea a o mie de ostaşi, iar peste o săptămână porniră la drum.

Au mers ei ce-au mers şi într-un târziu ajunseră într-un orăşel frumos, cu căsuţe mici, cu oameni veseli, primitori, iar în mijlocul oraşului zăriră un castel. Merseră acolo şi pătrunseră cu toţii înăuntru. Nu mică Le-a fost uimirea când au văzut pereţii de aur bătuţi cu pietre nestemate.

Castelul era însă gol, niciun fel de mobilă nu se afla înăuntru; dar, într-un colţ, Laşa observă o statuie de bronz, care înfăţişa un bărbat cu o sabie într-o mână. În cealaltă mână ţinea ceva strâns. Cu mare greutate, Laşa îi desfăcu pumnul şi scoase un bileţel pe care sta scris: „Cel care doreşte să afle unde se găseşte oraşul de bronz, să mă rotească de trei ori şi să apuce încotro îi va arăta spada mea”. Toţi chiuiră de bucurie şi o porniră îndată în direcţia arătată de sabie, după ce rotiseră de trei ori statuia de bronz…

Au mers ei ce-au mers şi au ajuns la Muntele Verde, unde s-au gândit să facă un popas. Dar o uimire fără margini puse stăpânire pe toţi la vederea unui stâlp de care era legat un uriaş.

Auzind gemetele uriaşului, Laşa se apropie şi-l întrebă:

— Ce-i cu tine aici, uriaşule? Cine te-a înlănţuit astfel?

— Omule, ajută-mă, salvează-mă! Te voi ajuta şi eu, la rândul meu, pe tine şi pe toţi ai tăi!

Aici m-au adus păcatele săvârşite! Rogu-te, ajută-mă!

Nu era deloc uşor, dar Laşa şi oamenii lui se apucară imediat să-i desfacă lanţurile. Uriaşul îi întrebă, îndată ce se văzu liber:

— Dar voi încotro mergeţi?

— Spre oraşul de bronz, îi răspunse Laşa.

— De ce vreţi s-ajungeţi acolo? întrebă din nou uriaşul, nerăbdător.

— Tatăl meu, împăratul, vrea să afle veşti despre acest oraş de bronz, răspunse Laşa.

— Doar pentru asta mergeţi? Dacă-i aşa, vă voi ajuta chiar eu. Dacă aţi fi râvnit la bogăţiile de acolo, care s-au irosit în vânt şi din pricina mea, nu v-aş fi ajutat cu nimic. Acum, că v-am promis, vă pot spune că sunteţi pe drumul cel bun. Ba sunteţi chiar foarte aproape de el. Cel mai greu ne va fi să găsim portiţa de intrare: ea se află în cel de al patrulea zid, care înconjoară oraşul. Voi, care sunteţi mai mici, va trebui s-o căutaţi cu mare grijă şi răbdare. Dar ce mai atâta vorbă, hai s-o pornim într-acolo!

Merseră ei preţ de câteva zile şi ajunseră, în sfârşit, la primul zid. Părea imposibil de trecut, dar uriaşul făcu o scară înaltă şi-i ajută pe toţi să treacă dincolo. Numai aşa putură trece toate cele patru ziduri. Au căutat însă, multă vreme, portiţa, dar fără ca să dea de urma ei. La un moment dat, Laşa, care voise să se odihnească puţin, dădu cu mâna de ceva tare şi se ridică repede, speriat.

— Uriaşule, vino aici, cred c-am găsit intrarea!

Într-adevăr, descoperise poarta de bronz. După ce-au deschis-o, oamenii care-l însoţeau pe Laşa începură să coboare treptele de bronz ce străluceau ca soarele şi, cu toate că erau alunecoase, ei mergeau grăbiţi, să vadă minunăţiile oraşului de bronz. Înăuntru, rămaseră muţi de uimire. Căsuţele erau din bronz sculptat; în faţa lor, din fântânile arteziene ţâşnea apă şi ea

de culoarea bronzului. Dar toată această splendoare era o frumuseţe moartă. Nici ţipenie de om; era ceva încremenit, neprimitor.

Deodată, zăriră un turn care parcă-i îndemna să intre. Pătrunseră curioşi înăuntru. Şi ce le văzură ochii? Pe un pat de marmură albă părea că doarme o fecioară frumoasă. După veşminte părea bogată, după coroana cu pietre preţioase se vedea că descindea din neam de regi. Laşa se apropie de pat, unde văzu scris: „Bogăţiile n-au niciun preţ. Bogăţiile nu ne-au fost de niciun folos.

Toţi am murit”. Uimit, Laşa nu ştia ce să facă, ce să creadă, nu-i venea să mai părăsească acest loc. Se apropie din nou şi atinse coroana prinţesei cu mâna. La atingerea ei, bolta palatului se cutremură, iar din tavan se ivi un vultur imens, care porni să-l atace. Laşa nu se pierdu cu firea, scoase sabia şi începu lupta. Vulturul era puternic şi Laşa nu-l putea răpune.

— Scoate coroana de pe capul fetei şi azvârle-o în el! răsună glasul uriaşului către feciorul împăratului.

Laşa smulse coroana şi o aruncă asupra vulturului. Turnul se cutremură din nou şi vulturul se prăbuşi mort.

— Bravo, bravo! strigară supuşii împăratului, văzându-se salvaţi.

Vrură să-l scoată iute şi pe Laşa din palat. Dar nu izbutiră. Îngenuncheat în faţa patului de marmură, privea uimit la preafrumoasa fată. O minune păru să se întâmple atunci: fata deschise ochii şi rosti:

— Cine eşti şi ce s-a întâmplat în orăşelul meu

de bronz?

— Noi suntem cei care am pornit spre oraşul vostru, vrând să ştim ce se petrece aici. Vrem să cunoaştem şi alte ţinuturi şi alte obiceiuri ale oamenilor…

— Toţi au murit de boala adusă de cei care au venit puhoi să ne răpească oraşul de bronz.

Tatăl meu avea mult aur şi argint, dar iubea nespus bronzul; atunci a construit pentru mine acest orăşel. Am trăit ani fericiţi, dar nici acum nu înţeleg cum şi de ce numai eu am rămas în viaţă.

În timp ce spunea acestea, pe obraz îi curgeau şiroaie de lacrimi. Laşa îi mângâie pletele, tot de culoarea bronzului, îmbărbătând-o.

Se scurseră câteva ceasuri bune de când vorbeau. Apoi vizitară oraşul, însoţiţi de frumoasa fată, care le arăta şi le spunea cu bucurie şi mâhnire povestea fiecărei case. Într-un loc se opriră şi fata suspină:

— Aici, pe undeva, ar fi trebuit să-i găsim şi pe hoţii de bogăţii, care au adus atâta rău oraşului nostru…

Hotărâră să părăsească oraşul. Aveau ce povesti împăratului, la întoarcere. Laşa, înainte de a o porni spre casă, ceru mâna fetei.

— Sunt fericită că voi avea un soţ atât de bun şi că voi trăi alături de oameni cinstiţi. Dar te rog şi eu un singur lucru: vreau ca oraşul de bronz să nu piară. Doresc ca aici, ca mai înainte, să trăiască oameni. Când vom ajunge la împărat, să aibă grijă măria-sa de păstrarea acestui orăşel în care m-am născut.

Fericit, Laşa îi promise tot ajutorul pentru

împlinirea dorinţei ei, ca nimeni să nu mai râvnească asupra acestui oraş deosebit, cum au gândit şi ei la început.

Oamenii împăratului se pregătiră apoi de întoarcere. Aveau de trecut din nou cele patru ziduri. După ce le trecură, cu ajutorul uriaşului, pe două dintre ele observară nişte oameni care se furişau, târând saci grei după ei. Uriaşul îi lăsă să urce scara, iar la trecerea ultimului zid, cu o singură mână, scuturâ scara.

— Iertare, iertare! Nu vom mai veni niciodată aici! Lăsaţi-ne să ieşim! Vă înapoiem tot ce-am luat! ţipau hoţii, ţinându-se de scară cu strâşnicie.

Înfuriat peste măsură, uriaşul îi trânti la pământ cu atâta forţă, încât pământul păru că se cutremură. Sacii se desfăcură şi din ei începură să curgă tot felul de bijuterii, care luceau de-ţi luau ochii.

Nimeni nu deplânse moartea hoţilor. Oameni ca ei n-aveau ce căuta printre oamenii acestui ţinut deosebit. Şi nimeni nu se întoarse după bijuterii, căci văzuseră ce s-a întâmplat cu cei ce le furaseră.

Şi dacă Laşa a trăit fericit până la adânci bătrâneţi, asta s-a datorat mulţumirii că a trăit printre ai lui, cu aleasa inimii sale, alături de numeroşii săi fii, nepoţi şi strănepoţi.

Feciorii împăratului Negru

O FI SAU NU ADEVĂRAT, e greu de spus, dar cum vorbele ajung departe, am aflat că demult, tare demult, trăia un împărat, care avea doi fii. Când au ajuns ei flăcăi în putere, împăratul îi chemă la el şi le grăi astfel:

— Copiii mei, v-am chemat să stăm de vorbă; simt că puterile mă părăsesc şi nu mai pot cârmui împărăţia. Doresc ca dintre voi să-l aleg urmaş la tron pe cel ce merită mai mult. Pentru asta vă trimit la prietenul meu, împăratul Verde, să vă pun la încercare mintea şi puterea. M-am îngrijit să fiţi sănătoşi; v-am învăţat să mânuiţi armele şi voi sunteţi viteji din fire; v-am învăţat să nu ştiţi ce-i teama şi să rezistaţi la toate greutăţile vieţii; v-am învăţat să vă iubiţi mereu unul pe celălalt, să nu cunoaşteţi invidia şi să vă ajutaţi la nevoie, să fiţi cinstiţi şi să trăiţi în bună pace cu toţii.

Apoi, după câteva clipe de tăcere, împăratul grăi fiului mai mare:

— Abesalom, fiindcă tu eşti cel mai mare, îţi înmânez un plic înăuntrul căruia se află o scrisoare către împăratul Verde, la curtea căruia veţi rămâne câtva timp. Mergeţi cu bine, fiii mei!

Fiii împăratului începură de îndată pregătirile pentru drum. Şi o porniră. Merseră ei ce merseră şi apoi făcură popas într-un loc minunat, pe unde şerpuia un izvor ce părea că murmură un cântec duios. Abesalom îşi spălă faţa cu apă rece şi deodată observă la suprafaţa apei un pui de vultur care abia mai respira. Îl scoase imediat, îl puse în sân şi-l încălzi. După ce acesta-şi reveni, îl lăsă să-şi ia zborul.

— Zboară, vulture, la mama ta, îi spuse.

Atunci puiul de vultur, în semn de mulţumire, se roti de câteva ori deasupra capului lui Abesalom.

Murman, cel de-al doilea fiu al împăratului, dormea în acest timp, aşa că nu văzuse nimic din

cele petrecute. Gândurile îi zburau însă mereu la scrisoarea dată de tatăl lor.

— Abesalom, tu ştii ce vom face la împăratul Verde? îşi întrebă curios fratele, când se deşteptă.

— Nu ştiu, vom vedea, răspunse liniştit Abesalom.

Dar Murman se gândea să fure scrisoarea şi nu ştia cum s-o facă. În cele din urmă izbuti, o deschise cu înfrigurare şi o citi:

„Prea înălţate împărate.

Aşa după cum ne-am înţeles, ţi-i trimit pe cei doi fii ai mei şi tu ştii ce ai de făcut. Pune-i să muncească, pune-i la încercare şi dă-mi de ştire, tot printr-o scrisoare. A venit vremea să părăsesc cârmuirea împărăţiei, căci am îmbătrânit şi din doi fii, ce-i am, trebuie să aleg urmaş la cârmă pe cel care merită. Şi acum, iubite împărate, de la tine rămas bun am să-mi iau, dar nu înainte de a-ţi fi adus prinosul mulţumirii mele pentru ce vei face de acum înainte, pentru că inima mea ştie că multe vei mai face pentru prietenul tău, împăratul Negru".

Murman puse iute scrisoarea la locul ei şi acum, când ştia despre ce era vorba, îşi continuă drumul liniştit, alături de fratele său. Îl chinuia însă gândul că nu procedase cinstit. Deschisese o scrisoare care nu era pentru el.

După un timp, ajunseră cu bine la împăratul Verde, care le făcu o frumoasă primire.

— Bine aţi venit, fii ai împăratului Negru! Azi vă odihniţi, iar de mâine începem lucrul. Am nevoie de ajutorul vostru.

A doua zi de dimineaţă, unul din ajutoarele împăratului Verde îi conduse pe amândoi fraţii la câmp, unde trebuiau să sape gropi pentru plantat pomi. Fiecare trebuia să facă o sută de gropi, ceea ce era prea mult. Abesalom nu spuse nimic şi se puse de îndată pe treabă. Murman, în schimb, începu să se văicărească:

— Dar împăratul ăsta îşi închipuie că noi suntem slugi? Eu unul nu vreau să muncesc.

— Nu, Murman, te rog, o să-ţi ajut şi eu, dă-i drumul!

Abesalom, după ce-şi sapă porţia lui, o lucră şi pe cea a fratelui său, până termină de săpat toate gropile. Ajutorul împăratului, care urmărea în taină, văzuse cele petrecute şi spuse totul împăratului.

A doua zi, împăratul îi chemă pe amândoi fraţii şi le spuse:

— Asupra oraşului nostru s-a abătut o mare nenorocire: s-a trezit şarpele uriaş, care păzeşte izvorul de apă. Doi ani doarme şi un an stă treaz şi pretinde în fiecare săptămână câte o fecioară frumoasă. Dacă aceasta nu-i este dată, nu ne mai lasă să luăm apă şi atunci oamenii mor de sete. Am şi eu o fată de măritat, pe care am să v-o arăt acum. Cel care răpune şarpele uriaş, o va primi de soţie.

La un semn al împăratului, apăru îndată o fată neasemuit de frumoasă, iar Abesalom se îndrăgosti pe loc de ea. La fel se întâmplă şi cu Murman. Înflăcăraţi, porniră spre locurile unde şarpele uriaş păzea izvorul. Drumul era lung, uscat, cu mult nisip. Înaintau greu, fiecare având

cu sine un burduf cu apă. O picătură de apă valora foarte mult în acel ţinut secetos.

La un moment dat, drumul le fu tăiat de o bătrânică neputincioasă care le ceru apă.

— Vă rog, daţi-mi puţină apă, nu mai pot răbda!

— Du-te de aici, bătrânico, nu sta în drum, n-avem apă pentru tine! răspunse morocănos Murman.

— Cum, spuse Abesalom, de ce vorbeşti astfel?!

Şi dădu bătrânei să bea din burduful lui. După ce bău, bătrânica îi mulţumi şi-i spuse:

— la acest inel; când te vei afla la o cumpănă grea, el îţi va veni în ajutor.

Îl scoase din deget şi-l strecură pe inelarul lui Abesalom.

În timpul acesta, Murman mergea înainte, fără să fi văzut nimic din cele petrecute. Bătrânica dispăru. Abesalom şi Murman ajunseră la izvor. Şarpele uriaş nu se vedea nicăieri, iar ei nu ştiau unde să-l caute. Abesalom îşi aminti de inel şi-i ceru ajutorul.

— Aici sunt, stăpâne, auzi vocea subţire a unui pitic. Porunceşte, stăpâne!

Abesalom îl privea uimit.

— Trebuie să omoram un şarpe uriaş şi nici măcar nu ştim unde e.

— O, stăpâne, corpul lui e îngropat în nisip! Şarpele nu poate fi răpus decât prin foc. Tu îi vei tăia capul cu sabia asta fermecată pe care ţi-o dau, iar eu îi voi da foc. Ţine!

În timpul acesta, Murman stătea la umbră şi

se odihnea. La strigătul lui Abesalom, sosi iute.

— Murman, scoate sabia, trebuie să răpunem uriaşul! Cu ajutorul inelului, îi vom putea salva pe oameni.

Murman îşi dădu seama despre ce era vorba şi-şi puse în gând să fure cu orice preţ inelul cel fermecat.

Odată lupta începută, şarpele se zbătea disperat şi stârni nori de praf. Sângele şarpelui rănit, mirosind îngrozitor, îl făcu pe Abesalom să leşine. Văzându-l întins pe jos, Murman se repezi şi-i reteză degetul în care strălucea inelul fermecat. Acum, inelul asculta de poruncile lui.

Prima lui poruncă a fost aceea ca Abesalom să dispară cu totul. A doua, ca şarpele să fie ucis. Atunci, piticul dădu foc şarpelui şi imediat după moartea acestuia a început să ţâşnească apa cristalină a izvorului.

Cât ai clipi din ochi, împăratul Verde şi supuşii săi se iviră la faţa locului. Prima întrebare a împăratului fu:

— Unde e fratele tău cel mare?

— Fratele meu?! Cred că a rămas undeva pe drum.

— Să trăiască Murman! Să trăiască salvatorul nostru! striga mulţimea.

Cu toate acestea, împăratul era tare îngrijorat de soarta lui Abesalom şi făcu semn câtorva dintre ajutoarele sale să meargă să-l caute.

Murman fu primit cu mare pompă la palat, dar împăratul era posomorât, căci cei trimişi în căutarea lui Abesalom se întorseseră fără a-l fi găsit. Îi era greu să-i scrie împăratului Negru

despre dispariţia fiului său, la fel de greu îi era să anunţe fetei sale căsătoria cu Murman, ca răsplată pentru uciderea şarpelui uriaş.

Tânăra prinţesă, auzind aceasta, se întrista adânc şi spuse împăratului:

— Mie-mi era drag Abesalom, dar dacă îmi porunceşti aşa, atunci…

— Oh, fiica mea, nu-ţi poruncesc, dar mi-am dat cuvântul şi n-am de ales.

Fata plecă uşor capul, în semn de supărare, şi se despărţi de împărat.

În acest răstimp, Abesalom se trezi într-o pădure şi după durerea de la deget îşi dădu seama de cele petrecute. Dar nu de durere, ci zdrobit de josnicia fratelui său porni întins spre palatul împărătesc, spre a dezvălui adevărul asupra celor întâmplate. Avu noroc că întâlni puiul de vultur pe care-l salvase; acesta-l călăuzi până ajunse la palat. Odată ajuns, zile şi nopţi în şir încercă s-o întâlnească pe tânăra prinţesă. Într-una din nopţi, văzând geamul de la odaia prinţesei luminat, deschise fereastra şi pătrunse înăuntru. Surpriza fetei fu mare, dar şi mai mare bucuria ei.

— Preafrumoasă prinţesă! îţi port o mare dragoste, dar acum, când totul s-a terminat, n-aş vrea să schimb nimic, ci te-aş ruga să mă ajuţi să ajung la tatăl tău, să-i povestesc totul, ca să mă sfătuiască el ce trebuie să fac.

Apoi, povesti prinţesei pe îndelete, până în zori de zi, firul adevărat al întâmplărilor.

— Cum?! Tu eşti cel care a omorât şarpele uriaş?! Atunci tu eşti cel căruia îi dăruiesc inima mea, spuse fata.

Pe neaşteptate, împăratul Verde intră în odaia prinţesei.

— Mă iertaţi, copiii mei, dar v-am ascultat şi fericirea mea nu cunoaşte margini văzând că tu.

Abesalom, trăieşti. Pe Murman, eu nu am dreptul să-l pedepsesc, de aceea vă trimit pe amândoi acasă, cu oamenii mei, iar prietenul meu, împăratul

Negru, va hotărî soarta fiului său.

Împăratul Verde scrise împăratului Negru o scrisoare care glăsuia astfel:

„Prietene drag, m-ai rugat să-ţi spun cine merită tronul împărăţiei. Îl merită numai Abesalom. Despre Murman, părerea mea e că-i leneş şi crud. Pedeapsa pe care i-o vei da, e numai treaba ta. Îţi încredinţez pe fata mea ca soţie a lui Abesalom şi-ţi doresc multă fericire şi viaţă lungă. Cu dragoste, împăratul Verde”.

Se spune că Murman a fost pedepsit foarte aspru. A fost dat afară din ţara sa şi poate mai cutreieră şi astăzi meleaguri străine, cu dorinţa nestinsă de a se întoarce acasă. Dar, în zadar, greşeala pe care a făcut-o nu-i poate fi iertată niciodată.

CUPRINS

POVEŞTI POPULARE ROMÂNEŞTI

Mugurel şi taurii năzdrăvani / 5 Fata din Dafin / 46 «Zânele din Poiana Florilor / 70 Trandafirul de aur / 76 împăratul Spic de grâu / 84

POVEŞTI GEORGIENE

Cerbul cu coarne de aur / 92

Zâna Pădurii şi tăietorii de lemne / 104

În căutarea nemuririi / 107

Povestea trestiei de zahăr / 110
Darul lui Moş Ger / 118
Pasărea albă / 123
Oraşul de bronz / 125
Feciorii împăratului Negru / 133

Contravaloarea timbrului literar, reprezentând 2% din preţul de *vânzare* cu amănuntul, se va vira la Uniunea Scriitorilor din România, cont virament nr. 45106262, banca B.C.R. – S.M.B.

Redactor: Maria Morogan
Tehnoredactor: Aura Iordache
Culegere şi paginare computerizată:
Evelina Avramescu

Tiparul mediat de Agenţia „Litera” şi executat la Editura „Universul” sub comanda 2078